

فهرست مطالب

فصل اول

۸ ارزش و امتیاز کار معلمی

فصل دوم

۳۳ صفات معلم

فصل سوم

۸۷ وظایف معلم

فصل چهارم

۱۳۲ درس نهم: آهنگ سفر

۱۴۸ درس دهم: اعتماد بر او

۱۵۶ درس یازدهم: دوستی با خدا

۱۷۲ درس دوازدهم: یاری از نماز و روزه

۱۹۰ درس سیزدهم: فضیلت آراستگی

۲۰۲ درس چهاردهم: زیبایی پوشیدگی

فصل پنجم

۲۱۴ درس شانزدهم: عزت نفس

۲۲۸ درس هفدهم: زمینه‌های پیوند

۲۴۰ درس هجدهم: پیوند مقدس

پاسخ‌نامه

۲۴۸ پاسخ‌نامه تشریحی

۳۲۷ پاسخ‌نامه کلیدی

فصل اول

مهارت‌های معلمی

ارزش و امتیاز کار معلمی

- این فصل، درمورد ارزش‌ها و امتیازهای کار معلمی است و شامل ۱۲ مورد می‌شود.
 - نسبت به دو فصل دیگر کتاب مهارت معلمی، از حجم کم‌تری برخوردار است.
 - هنگام خواندن هریک از ارزش‌های معلمی، به آیه و حدیث و مثال مربوط به آن دقت کنید.
 - جملاتی که قبل و بعد از آیات آمده‌اند، بسیار مورد توجه طراحان آزمون قرار می‌گیرند و به همین منظور در درس‌نامه، رنگی شده‌اند.
- میزان فراوانی سوال‌های مطرح‌شده از این فصل بدین شرح است:

۱۴۰۳	۱۴۰۴	رشته / سال
۱	۲	ریاضی
۲	۲	تجربی
۱	۲	انسانی
۱	۳	هنر
-	۲	زبان

فصل ۱ ارزش و امتیاز کار معلمی

مقدمه

- ♦ **درگام اول:** نوع نگاه ما به شغل معلمی است که می‌تواند در تعلیم و تربیت و انجام این مسئولیت بزرگ تأثیرگذار باشد.
 - ♦ با قاطعیت می‌توان گفت که معلمی فراتر از همه کارها و سرآمد همه شغل‌هاست.
 - ♦ معلم نیاز به حقوق و تأمین نیازهای زندگی دارد، اما هیچ‌گاه به کار مهمش از دریچه مادیات نمی‌نگرد.
 - ♦ **کارمعلم:** تعلیم و تربیت است؛ تعلیم و تربیتی که کار خدای تعالی و پیامبران اوست.
 - ♦ اساساً عالم با همه پیچیدگی‌ها، تنوعات، زیبایی‌ها، نعمت‌ها و ابتلائاتش برای تربیت «انسان» خلق شده است.
 - ♦ آری! زمین مرکز آموزش و پرورش خداست؛ با ۱ پیامبرانی که معلمان آسمانی‌اند.
 - ♦ و مسئولیت تربیت انسان را بر دوش دارند.
- در این فصل، برخی از امتیازات و ارزش‌های معلمی را مرور می‌کنیم.

۱ معلمی شغل نیست؛ عبادت است.

- قداست معلمی:** بعضی از کارها از چنان قداستی برخوردارند که وصف «شغل» برای آن‌ها سبک می‌نماید.
- ❏ **مثال** مادری شغل نیست، بلکه یک وظیفه الهی و جلوه‌ای از عبادت است. معلمی هم یک کار مقدس محسوب می‌شود؛ زیرا عبادتی چندمنظوره است.
- کارمعلمی:** معلمی، انتقال علم و تجربه، انقاد غریق (رهایی‌دادن از شر و بدی) و کلید عزت، بصیرت و مصونیت است.
- ❏ **آیه ۱** معلمی، شغل خدا و جبرئیل است؛ چنان‌که می‌خوانیم: ﴿الرَّحْمَنُ * عَلَّمَ الْقُرْآنَ﴾: «خداوند رحمان، قرآن را تعلیم فرمود.»
- ❏ **آیه ۲** اولین معلم، خداوند و دانش‌آموز او، حضرت آدم بوده است. ﴿وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ﴾: «و خداوند همه اسماء را به آدم آموخت.»
- ❏ **آیه ۳** در قرآن برای توصیف انبیا عبارات متعددی به کار رفته، ولی آن‌چه بیش از همه استفاده شده، تعبیر: ﴿يُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ﴾: «به آن‌ها کتاب و حکمت بیاموزد و پاکیزه‌شان نماید» است. که نشان می‌دهد کار پیامبران، تعلیم کتاب و حکمت و تزکیه بوده است.
- پیامبر، معلم مردم:** سیزده آیه در قرآن به سؤال‌های مردم از پیامبر اکرم ﷺ اختصاص یافته که با کلمه ﴿يَسْأَلُونَكَ﴾: «از تو سؤال می‌پرسند.» همراه است. این نشان می‌دهد که پیامبر ﷺ معلم مردم بوده است.
- معنای خاص معلمی:** «معلم» واژه‌ای است که بار معنایی خاصی دارد و نباید به آن نگاه عادی نمود.
- این واژه همانند برخی از واژه‌های مقدس، حامل معانی بلندی است. کلمه معلم نیز چنین حالتی دارد. تقلیل مفهوم معلمی به یک شغل ساده، کوتاه‌بینی است؛ نظیر این‌که کسی به مرجع تقلید بگوید: «ایشان آدم خوبی است.» تعبیر «آدم خوب» در وصف یک مرجع تقلید کفایت نمی‌کند.
- ❏ **مثال** «کربلا» نام منطقه‌ای از زمین است، ولی به جای هویت جغرافیایی، هویت تاریخی و بار معنایی بالایی دارد. کسی نمی‌گوید کربلا در شمال شرقی یا جنوب غربی فلان‌جا واقع شده و مساحت آن فلان مقدار است؛ بلکه با ذکر اسم کربلا، مفاهیم امامت، شهامت، شهادت، عصمت، ایثار، مقاومت، اخلاص، عبادت، ظلم‌ستیزی و امثال آن به ذهن افراد می‌آید.

شرح و تفصیل آیات این قسمت

❏ الرحمن، آیات ۲ و ۱

الرَّحْمَنُ * عَلَّمَ الْقُرْآنَ

خداوند رحمان، قرآن را تعلیم فرمود.
معلمی شغل نیست، عبادت است.

- ❏ **الرَّحْمَنُ:** خداوند، رحمان یعنی آورنده رحمت است.
 - ❏ **عَلَّمَ الْقُرْآنَ:** ۱- خداوند، اولین معلم قرآن است.
 - ❏ با توجه به این‌که آیه می‌گوید: خداوند، رحمان قرآن را تعلیم داد، می‌فهمیم که شریعت براساس رحمت است.
 - ❏ **معلمی** کاری الهی و دارای شأن بالایی است، چون خدا هم معلم است.
 - ❏ این‌که خداوند قرآن را به پیامبر آموزش داده، نشان می‌دهد قرآن، الهی و معجزه است و کار انسان نیست.
 - ❏ وقتی خداوند صفت رحمان خود را با تعلیم آورده، می‌فهمیم که کار تعلیم و تربیت باید براساس محبت و رحمت باشد.
- ❏ **نکته ترکیبی ۱:** **فصل ۱. مهارت معلمی** یکی دیگر از ارزش‌های معلمی که این آیه به آن اشاره دارد، «ارزش علم بیش از هر چیزی است» می‌باشد.
- ❏ **نکته ترکیبی ۲:** **فصل ۳. مهارت معلمی** یکی از وظایف معلم، جبران ضعف‌هاست. قرآن، محبت را در مسائل تربیتی اصل می‌داند، لذا می‌گوید:
- ﴿الرَّحْمَنُ عَلَّمَ الْقُرْآنَ﴾: یعنی نزدیک‌ترین صفت به معلمی، رحمت و محبت است.

بقره، آیه ۳۱

وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ

و (خداوند) همه اسم‌ها را به حضرت آدم آموخت.
معلمی شغل نیست، عبادت است.

۱. **عَلَّمَ آدَمَ**: معلم واقعی خداست و اولین نفری که تعلیم را انجام داد، خدا بود و اولین دانش‌آموز او حضرت آدم بود.
۲. **آدَمَ الْأَسْمَاءَ**: ۱- منظور از «اسماء»، اسرار هستی و حقایق عالم است.
- ۲- برتری انسان بر سایر مخلوقات به خاطر علم اوست.
۳. **ارتباط مفهومی**: در هر دو آیه: «عَلَّمَ الْقُرْآنَ» و «عَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ»، خداوند معلم انسان معرفی شده است.

بقره، آیه ۱۲۹

يُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ وَ يُزَكِّيهِمْ

به آن‌ها کتاب و حکمت بیاموزد و پاکیزه‌شان کند.
معلمی شغل نیست، عبادت است.

۱. **يُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ**: هدف از فرستادن پیامبران، تعلیم و تربیت مردم بوده است. مقصود از «کتاب»، کتاب آسمانی و مقصود از «حکمت»، علم یقینی که به کمک آن می‌توان راه درست را از نادرست تشخیص داد.
۲. **يُزَكِّيهِمْ**: علم و دانش زمانی نتیجه می‌دهد که همراه با تزکیه باشد.
۳. **نکته ترکیبی ۱**: **فصل ۱. مهارت معلمی** یکی از ویژگی‌های معلمی این است که: «معلم ربّانی، هادی و ناجی بشر است.»؛ یعنی مسائل علمی را با نگاه دینی و توحیدی یاد می‌دهد: **يُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ وَ يُزَكِّيهِمْ** (ویژگی نهم) در حالی که مشکل امروز جامعه بشری، جداسدن «يُعَلِّمُهُم» از «يُزَكِّيهِم» است؛ یعنی جداسدن علم از دین.
۴. **نکته ترکیبی ۲**: **فصل ۳. مهارت معلمی** یکی از وظایف معلم، «داشتن حکمت» است. در این راستا آمده: یکی از وظایف انبیا، آموزش کتاب و حکمت است: **يُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَ الْحِكْمَةَ**: حکمت، همتای کتاب آسمانی است و به هر کس عطا شود، خیر کثیر را برای او به ارمغان خواهد داشت.

۲. معلمی یک انتخاب صحیح است.

انسان، موضوع معلمی: هر انسانی یک شغل را انتخاب می‌کند؛ ولی مهم آن است که در آن شغل با چه چیزی سروکار دارد و تأثیر کارش تا کجاست.

مقایسهٔ معلمی با سایرکارها	
مهندس و صنعتگر روی جمادات کاری می‌کنند و برج و ماشین و امثال آن‌ها را می‌سازند.	معلم روی انسان کار می‌کند.
پزشک روی جسم انسان‌ها کار می‌کند.	معلم با روح و قلب و جان انسان سروکار دارد.
تاجر مشغول توزیع کالا است.	معلم مشغول توزیع علم است.
ساخته‌های انسانی تا مدت کمی منشأ اثر هستند.	اثری که استاد و معلم روی شاگرد می‌گذارند، گاهی تا قیامت ادامه پیدا می‌کند.

تعلیم و تربیت، مبارک‌ترین کار: تعلیم و تربیت مبارک‌ترین کاری است که خداوند آن را بر **دوش انبیا و اوصیا** ﷺ گذاشته است.

سخن بزرگان در زمان طاغوت، به سراغ برخی از مبلغین - که تعدادشان بسیار اندک بود - رفتند و با پرداخت مبالغی آنان را جذب نظام شاهنشاهی کردند. آن‌ها از زیر بار شغل شریف معلمی، شانه خالی کردند و با حضور در دستگاه فاسد، به دنیا روی آوردند.

در آن روز، آیت‌الله گلپایگانی فرمود: **اگر طلبه‌ای به جای تبلیغ و تحصیل دین، سراغ دربار رفت و بازوی آنان شد، نگوید: رفتم؛ بلکه بگوید: لیاقت نداشتم و امام زمان مرا از حوزه بیرون انداخت.** این سخن در آن زمان بسیار مهم بود و سبب بیمه‌شدن دیگر مبلغان در برابر توطئهٔ درباریان شد.

ترک معلمی، موجب خسارت:

- ♦ اگر کسی بتواند با تولید و توزیع و مصرف علم به انسان‌ها خدمت کند و به دل‌ها و جان‌ها حیات ببخشد و در مسیر انبیای الهی ﷺ گام بردارد، اما به سراغ تولید و توزیع و مصرف اجناس دیگر برود، برنده نیست و خسارت کرده است.
- ♦ این خسارت به فراخور شغلی که جای شغل معلمی انتخاب می‌شود، مراتبی دارد؛ چراکه خسارت دارای مراحل و تفاوت‌هایی است.

۳. معلمی در نگاه معصومین ﷺ جایگاه رفیع دارد.

ارزش مقام معلمی نزد اهل بیت:

- ♦ اهل بیت ﷺ از مقام معلمی و ارزش آن، تجلیل فراوانی کرده‌اند.
- ♦ در فرهنگ اسلامی از رهبر آسمانی با تعبیراتی چون معلم، مربی یا پدر یاد شده است.
- ♦ در خصوص جایگاه ممتاز معلمان و ارزش آنان نزد معصومین ﷺ روایات فراوانی موجود است:

حدیث رسول خدا ﷺ

«بالاترین صدقات آن است که انسان چیزی را یاد بگیرد و به دیگران بیاموزد»

پیام: یادگرفتن و آموزش همان امر به شخص دیگر، بالاترین صدقه دانسته شده و این سخن، بیانگر «جایگاه رفیع معلمی در نگاه معصومین» است.

❁ حدیث رسول خدا ﷺ

«راهنمایی کننده به راه خیر، مانند انجام دهنده آن است.»

پیام: این حدیث، ارزش بالای آموزش و معلمی را بیان می کند، زیرا راهنمایی به راه خیر را هم ردیف انجام دادن آن دانسته است.

❁ حدیث امام باقر ع

«تمام جنبندگان زمین و ماهیان دریا و هر موجود کوچک و بزرگی که در زمین و آسمان خداست، برای تعلیم دهنده امور نیک استغفار می کنند.»

پیام: ارزش و جایگاه معلمی چنان بالاست که تمام موجودات زمین و آسمان، برای کسی که نیکی به دیگران می دهد، طلب آموزش می کند.

❁ حدیث امام حسین ع

امامان مانسبت به معلمان فرزندان شان بسیار لطف داشتند و آن ها را تشویق می کردند. امام حسین ع به معلم فرزندش صد دینار هدیه داد و در پاسخ به اعتراض مردم فرمود:

«أَيْنَ يَقَعُ هَذَا مِنْ عَطَائِهِ يَعْنِي تَعْلِيمُهُ: این مبلغ در قبال تعلیمات او چه ارزشی دارد؟» (کنایه از این که ارزش هدیه مادی به پای ارزش تعلیم قرآن نمی رسد).

پیام: هدیه مادی و پرداخت مزد به معلم هر چه قدر زیاد هم باشد، نمی تواند ارزش آن را جبران کند.

۴ تربیت کار خداست.

«رب» از نام های خدا: در قرآن کریم، بعد از نام مبارک «الله»، بیشترین نامی که برای خدا به کار رفته، «رب» است. ناگفته پیداست که «ربوبیت» زمانی کامل است که براساس علم، حکمت، مصلحت و رحمت باشد، که خداوند همه را دارد. انتقال کمالات به شاگرد و دوری از پدیده ها توسط معلم: معلم، تنها علم خود را منتقل نمی کند، بلکه می تواند همه کمالات را با رفتار و گفتار و اخلاق خود به دیگران منتقل کند.

مثال آن زمان که شاگرد به یأس گرایش پیدا می کند، روح امید را در او بدمد. آن هنگام که شاگرد به غرور گرایش پیدا می کند، او را هشدار دهد.

بهره مندی از ابزارهای مختلف برای تربیت:

مردم را تربیت می کند، معلم و استاد نیز باید از همه ابزارها بهره مند باشند.

هر چه بهره آن ها از این ابزار بیشتر باشد (علت)، توفیقات آن ها نیز بیشتر خواهد شد (معلول).

معنای عالم «ربّانی»: اتصال (وصل بودن) معلم و استاد و مربی به خداوند متعال، نقش مهمی در انجام مسئولیت آن ها - که همانا ارشاد و هدایت مردم است - دارد، لذا از عالم دینی به «عالم ربّانی» تعبیر می شود.

عالمی که سروکارش با پروردگار است.

یعنی: در راه خدا و برای خدا و با اسلوب و اخلاق خداپسندانه تعلیم می دهد.

از خداوند متعال صفت ربوبیت را می گیرد و به دیگران منتقل می کند.

❁ حدیث امام سجاد ع

در دعای مکارم الاخلاق از خداوند می خواهد:

«الهی أَنْطِقْنِي بِالْهُدَى وَ الْهَمْنِي التَّقْوَى»

خدایا زبانم را به هدایت باز کن و تقوا را به من الهام کن. انسانی که به این مقام برسد، خدایی می شود و همین که خدایی شد، می تواند همه امکانات و ابزارها را در مسیر رضای خدا به کار گیرد و انسان های خدایی تربیت کند.

پیام: ۱ در این دعا امام سجاد ع از خدا می خواهد که «عالم ربّانی» باشد.

۲ بازبودن زبان به هدایت یعنی با زبان خود مردم را به ارشاد و هدایت که مسئولیت اصلی معلم و مربی است، برساند.

۳ برخورداری از تقوا لازمه معلمی است؛ یعنی در راه خدا و برای خدا گام برمی دارد و مردم را نیز به این امر تعلیم می دهد.

۵. معلم کار پنج گروه از مهندسان را می‌کند.

ماشینی که سوارش می‌شویم، نتیجه کار پنج گروه از مهندسان است.	اما یک معلم باید به تنهایی، کار این پنج گروه را روی انسان‌ها انجام دهد.
۱ مهندسانی که مسئول کشف معدن هستند.	۱ استعدادهای شاگردش را کشف کند.
۲ مهندسانی که مسئول استخراج مواد هستند.	۲ شاگرد را از انحراف‌هایی که به آن گرفتار شده است، خارج کند.
۳ مهندسانی که مسئول ذوب مواد هستند.	۳ با اخلاق و رفتار و محبت، شاگرد را به درس علاقه‌مند کند.
۴ مهندسانی که مسئول قطعه‌سازی و طراحی قطعات ماشین هستند.	۴ با تدریس و تعلیم و تربیت، شاگرد را بسازد.
۵ مهندسانی که مسئول موتورهای قطعات و نظارت بر آن هستند.	۵ با سعه صدر، تربیت‌شدگان را به هم متصل کند و جامعه را تشکیل دهد.

موضوع کار معلم، انسان است: بنابراین، معلم یک‌تنه باید کار پنج گروه مهندس را انجام دهد؛ آن هم نه بر روی جمادات، بلکه بر روی «انسان» که صاحب روح است و کار او ظرافت و دقت خاصی را می‌طلبد. این، بیانگر ذره‌ای از کار مهم و پیچیده معلمی است.

۶. معلم با گران‌ترین گوهر هستی سروکار دارد.

معلمی کار روی انسان با ارزش و استعداد بالاست.

موجودات به چهار دسته تقسیم می‌شوند:

- ۱ جمادات
- ۲ نباتات
- ۳ حیوانات
- ۴ انسان‌ها

سایر کارها	معلمی
♦ اگر انسان روی آهن و چوب کار کند و از آن‌ها در و پنجره بسازد. ♦ یا در زمین خالی ساختمان بسازد. ♦ یا از پشم و نخ پارچه تولید کند. ♦ با کار و صنعت خود، ارزش این اجناس را بالا می‌برد.	♦ استاد و معلم روی نسل نو کار می‌کنند.
🎯 نتیجه: روشن است که زحمت تربیت انسانی که قابلیت رشد بی‌نهایت دارد، با زحمت و تلاش برای ارتقای وسیله‌ای که رشد محدودی می‌کند، قابل قیاس نیست.	
♦ اگر دیگران روی جمادات کار می‌کنند و ماشین و هواپیما می‌سازند، ♦ یا عده‌ای به سراغ پرورش حیوانات یا گل و گیاه می‌روند،	♦ کار معلم و استاد و مربی، پرورش انسان‌هاست.
🎯 نتیجه: ۱ رشد همه چیز محدود است، به جز انسان. ۲ ارزش هر چیزی محدود است، به جز انسان.	

✍ **سخن بزرگان** یک جوان هفده ساله که در جبهه شهید شده، در وصیت‌نامه خود نوشته است: «جسم را به خاک، روح را به خدا و راهم را به شما می‌سپارم». این کلام را چگونه می‌شود قیمت‌گذاری کرد؟ آیا سنگ‌های قیمتی همه معادن به ارزش این کلمات هستند؟ تفکر این نوجوان، اثر تربیت معلم و مربی و پرورشگاه این تفکر، مسجد است.

کار معلم، از بین بردن غفلت و بیدار کردن انسان است.

- ♦ اگر انسان درست تربیت شود (علت)، از فرشته برتر می‌شود (معلول).
- ♦ و اگر منحرف گردد (علت)، از هر حیوانی پست‌تر خواهد شد (معلول).

🌸 **آیه** معلم نمی‌گذارد که گوهر انسانیت، نابود و مغفول شود. قرآن کریم درباره بعضی از انسان‌ها می‌فرماید: ﴿أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ﴾: «آن‌ها مثل حیوانات هستند، بلکه پست‌تر».

سپس دلیل انحراف آن‌ها را این‌گونه بیان می‌کند: ﴿وَأُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ﴾: «آن‌ها همان غافلان هستند».

♦ کار معلم، زدودن (برداشتن) غبار غفلت و بیدار کردن انسان خوابیده‌ای است که از گوهر عمر و زندگانی‌اش غافل است.

ردیف	انواع غفلت	آیه مرتبط
۱	عده‌ای از خدا غافل‌اند.	﴿تَسُوا اللَّهَ﴾: «خدا را فراموش کردند».
۲	عده‌ای از قیامت غافل‌اند.	﴿تَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ﴾: «روز قیامت (حسابرسی) را فراموش کردند».
۳	عده‌ای از وظیفه خود غافل‌اند.	﴿ذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيَهَا﴾: «همان‌گونه که آیات ما به تو رسید و تو آن‌ها را فراموش کردی».
۴	عده‌ای از محرومان غافل‌اند.	﴿وَلَمْ تَكُنْ تُطْعِمُ الْمَسْكِينِ﴾: «و افراد مسکین را اطعام نمی‌کردیم».
۵	عده‌ای از توانمندی‌های خود غافل‌اند و نمی‌دانند که چه موجودی هستند.	_____
۶	عده‌ای از ارزش عمر خود غافل‌اند و عمر خود را صرف کارهای لغو می‌کنند.	_____

شرح و تفصیل آیه این قسمت

اعراف، آیات ۱۷۹ و ۱۸۰

أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ
آن‌ها مثل حیوانات هستند، بلکه پست‌تر.
أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ
آنان همان غافلان‌اند.
غفلت، علت پست‌تر از حیوان بودن

- ۱ **اولئك كالانعام:** ملاک برتری انسان از حیوانات، غفلت نکردن از گوهر انسانیت و برخورداری از تربیت درست و عمل به تکالیف دینی است.
- ۲ **بل هم اضل:** انسان‌های غافل که غرق در انحرافات شده‌اند، مانند چهارپایان و حتی بدتر از آن‌ها هستند.
- ۳ **رابطه علت و معلولی:** علت انحراف انسان‌ها ﴿اولئك كالانعام بل هم اضل﴾ که حتی از حیوانات نیز بدتر می‌شود، غفلت آن‌هاست ﴿اولئك هم الغافلون﴾.
- ۴ **مصادیق غفلت:** آیات: ﴿نسوا الله﴾ غفلت از خدا، ﴿نسوا يوم الحساب﴾ غفلت از آخرت، ﴿كذلك اتتك آياتنا فنسيتها﴾ غفلت از وظیفه خود، ﴿و لم تك نطمع المسكين﴾ غفلت از محرومان، مصادیقی از آیه ﴿اولئك هم الغافلون﴾ هستند.

۷ کار روی فکر افراد، ماندگار است.

تعلیم و تربیت، ماندگارترین کار: یکی از نشانه‌های برتری اعمال، ماندگاری آثار آن است.

- ۱ **آیه:** حضرت ابراهیم علیه السلام از خدا خواست که در تاریخ ماندگار باشد: ﴿وَ اجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ﴾ «در میان آیندگان، نام نیکی برای من قرار ده». خداوند نیز دعای او را این‌گونه پاسخ داد: ﴿وَ جَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ﴾ «آن (کلمه توحید) را در میان نسلش کلمه ماندگار قرار داد، باشد که آنان (به توحید) بازگردند».
- ۲ **آری!** ایمان به تنهایی کافی نیست، بلکه هدایت الهی باید تداوم داشته باشد: ﴿سَيَهْدِين﴾ و فریاد توحید در تاریخ می‌ماند؛ گرچه مردم زمان به آن گوش نکنند: ﴿كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ﴾.
- ۳ **حضرت ابراهیم علیه السلام** برای نسل خود نیز دعا می‌کرد و از خداوند می‌خواست: «خدایا! رهبری امت و اقامه نماز را در ذریه من قرار بده».

نتیجه: معلم باید بداند که ماندگارترین کار، تعلیم و تربیت است؛ آن هم بر روی نسل جوان که تأثیرپذیری و ماندگاری آن بیشتر است.

شرح و تفصیل آیات این قسمت

وَ اجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ
کار روی فکر افراد، ماندگار است.
نام نیک، درخواست حضرت ابراهیم علیه السلام از خدا

- ۱ **پیام:** ﴿وَ اجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ﴾ حضرت ابراهیم علیه السلام از خداوند نام نیک می‌خواهد، زیرا که نام نیک از دارایی و سرمایه مادی بهتر است. برخورداری از نام نیک نشان می‌دهد که انسان‌های بزرگ هم محبوبیت دنیوی می‌خواهند و هم سعادت اخروی.
- ۲ **فی الآخرین:** نام نیکی که در میان آیندگان نیز بماند، حاکی از «ماندگاری» دارد. حضرت ابراهیم علیه السلام از خدا خواست که در تاریخ ماندگار باشد؛ بنابراین باید اعمال کوتاه‌مدت را کافی ندانیم.
- ۳ **ارتباط مفهومی:** دعای دیگر حضرت ابراهیم علیه السلام که از خداوند می‌خواست، این بود: «خدایا! رهبری امت و اقامه نماز را در ذریه من قرار بده».

زخرف، آیه ۲۸

وَ جَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ
آن (کلمه توحید) را در میان نسلش کلمه ماندگار قرار داد،
لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ
باشد که آنان (به توحید) بازگردند.
ماندگاری توحید در جهان، پاسخ خداوند به دعای حضرت ابراهیم علیه السلام

- ۱ **﴿وَ جَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً﴾:** فریاد توحید در تاریخ می‌ماند، گرچه مردم زمان به آن گوش نکنند. خداوند، حافظ و نگاهبان آیین توحید در تاریخ است.
 - ۲ **فی عقبه:** نسل حضرت ابراهیم علیه السلام پرچمدار و حافظ کلمه توحید در تاریخ است.
 - ۳ **لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ:** کلمه توحید، همیشگی و ماندگار است و هدف همه انبیا، بازگرداندن مردم به توحید و دوری از شرک است.
 - ۴ **ارتباط مفهومی:** سه چیز در نسل حضرت ابراهیم علیه السلام قرار داده شده است: اولی طبق این آیه کلمه توحید است. دو چیز دیگر طبق سخن ایشان «خدایا! رهبری امت و اقامه نماز را در ذریه من قرار ده» رهبری و اقامه نماز است.
- نکته ترکیبی:** فصل ۲. مهارت معلمی یکی از صفات معلم آن است که: «سابقه نیک داشته باشد». به همین جهت حضرت ابراهیم علیه السلام از خدا نام نیک خواست.

۸ کلاس داری را ساده نگیریم.

اهمیت نقش تدریس و کلاس: چه بسا برخی از افراد، کلاس داری را یک کار عادی تلقی کنند، به ویژه اگر مخاطبان از سنین پایین تر باشند؛ در حالی که هم کلاس داری مهم است و هم مخاطبانی که از نسل نو هستند.

- نقش کلاس داری:**
- در کلاس، آینده یک انسان رقم می خورد.
 - کلاس می تواند افراد را از پرتگاه های جهالت دور کند.
 - کلاس می تواند مسیر زندگی یک فرد و نقشه راه او را تغییر دهد.
 - مدرسه و دانشگاه، کارخانه انسان سازی است.
 - کلاس داری، به ویژه اگر نسل نو مخاطب آن باشد، از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است.

سخن بزرگان

- ۱ **آیت الله العظمی گلپایگانی:** یکی از مراجع بزرگ تقلید، وقتی راجع به کلاس داری من مطالبی شنیدند، خواستند که کلاس مرا ببینند. تابلو و تخته سیاهی را به منزل ایشان بردم و برای ایشان نمونه هایی از درسی که برای نسل نو می گفتم، ارائه دادم، سپس به ایشان گفتم: «من امکان فقیه شدن دارم، ولی فعلاً معلم شده ام». ایشان فرمود: «این راهی که شما پیش گرفته ای، الان بیشتر مورد نیاز است و امام زمان عجل الله تعالی فرجه راضی است، ان شاء الله».
- ۲ **مرحوم آیت الله مشکینی:** یکی از اساتید بزرگ قم نیز مشابه این کلام را به من فرمود. شبی به کلاس آمد و تا پایان کلاس در کنار بچه ها نشست؛ سپس فرمود: «من حاضرم پادش تدریس برای صدها طلبه فاضل را به تو بدهم تا در مقابل، پادش این کلاس بیست نفری و تدریس برای بچه ها را به من بدهی».

۹ معلم رتانی، هادی و ناجی بشر است.

معلم، نجات دهنده از طاغوت، دشمنان و انواع گرفتاری هاست.

- ♦ آموزش و تحصیلات، هم می تواند دامی برای تحصیل کردگان و ایجاد وابستگی آن ها به ابرقدرت ها شود، هم وسیله نجات بشر از شر طاغوت ها.
- آیه ۱ براساس آیات قرآن کریم، یکی از شاخصه ها و اهداف بزرگ حضرت موسی علیه السلام نجات بنی اسرائیل از شر فرعون بود، چنان که با صراحت به فرعون گفت: «**أَنْ أَرْسِلَ مَعَنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ**» «بنی اسرائیل را (آزاد کن) و همراه ما بفرست».
- ۲ نشانه فقیه آن است که مردم را از شر دشمنانشان آزاد سازد، «**وَأَنْقُذَهُمْ مِنْ أَعْدَائِهِمْ**»: «آن ها را از دشمنانشان نجات داد».
- ۳ قرآن کریم یکی از وظایف انبیا را رهاسازی افکار جامعه از غل و زنجیرهایی برشمرده است که به آن گرفتار شده بودند: «**وَيُضَعُّ عَنْهُمْ أَصْرَهُمْ وَ الْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ**» «و از آنان بار گران (تکالیف سخت) و بندهایی را که بر آنان بوده است، برمی دارد (و آزادشان می کند)».
- ♦ امروزه رشته های تحصیلی متنوعی ایجاد شده است که در بسیاری از امور، رفاه را برای بشر به ارمغان آورده اند، اما آیا توانسته اند بشر را آزاد کنند؟ در موارد زیادی علم هست، ولی ثمره اش نیست.
- مثال ۱ تلفن همراه - که یک وسیله ارتباطی است - نزد هر کس هست؛ اما آیا خود «ارتباط» هم هست؟ چه بسا وسیله ارتباطی باشد، اما خود انسان ها با هم قهر باشند. علم و ثمره آن نیز می تواند دچار این آسیب شود.
- نشانه علم حقیقی و ثمرات آن:** علم حقیقی، نگاه انسان را توحیدی می کند.

حدیث امام علی علیه السلام

۱- ثَمَرَةُ الْعِلْمِ مَعْرِفَةُ اللَّهِ.

ثمره علم، شناخت خداوند است.

۲- ثَمَرَةُ الْعِلْمِ الْعِبَادَةُ.

ثمره علم، بندگی خداست.

پیام: در این دو حدیث دو ثمره، فایده، نتیجه یا معلول علم بیان شده است:

۱ شناخت خدا، ۲ بندگی خدا.

از این دو حدیث می فهمیم که علم حقیقی نگاه انسان را متوجه خدا یا توحیدی می کند. یعنی علم در راستای دین به کار می رود.

آیه در قرآن کریم آمده است که گروهی جذب اموال قارون شده بودند و می گفتند: «ای کاش ما هم مثل قارون ثروتمند بودیم»، ولی کسانی که اهل علم بودند به آن ها چنین تذکر می دادند: «**وَلَكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ**» «وای بر شما! پادش الهی بهتر است».

از این آیه استفاده می شود که اگر کسی علم واقعی داشته باشد، در تشخیص دنیا و آخرت اشتباه نمی کند.

- ♦ نه دانشمندی که دنیا را بر آخرت برگزیند، عالم رتانی است و نه علم او، علم حقیقی.
- ♦ چنان که گرفتن مدرک و عنوان، نشانه بلوغ عقل و کمال انسانیت نیست؛ زیرا تعلیمات عالم رتانی باید حیات آفرین و نجات بخش باشد.

- مشکل بزرگ امروز جامعه بشری:**
- جدا شدن «اقرأ» از «باسم ربك»
 - جدا شدن «یعلّمهم» از «یزکّهم»
 - جدا شدن مادیات از معنویات
 - جدا شدن دنیا از آخرت
 - در یک کلام، جدا شدن علم از دین است.

♦ **هنرمعلمی:** فقط به آموزش خواندن و نوشتن یا آموزش مسائل پیچیده و فرمول‌های سخت نیست، بلکه هنر معلم در آموزش مسائل علمی با نگاه توحیدی و تربیتی است.

ثمره‌چنین آموزش و تعلیمی در متعلمین (یادگیرندگان)

- شکوفایی علم
- حلم
- حیات قلب
- استقامت
- معرفت
- انسانیت

♦ آری، معلم ربّانی، هادی و ناجی است و ارزش کار او به حیات دل‌ها و نجات انسان‌هاست.

شرح و تفصیل آیات این قسمت

شعراء، آیه ۱۷

أَنْ أَرْسِلَ مَعَنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ
بنی اسرائیل را (آزاد کن) و همراه ما بفرست.
معلم ربّانی، هادی و ناجی بشر است.

- ۱ **ارسل معنا:** همراه کردن بنی اسرائیل با پیامبران الهی نشان‌دهنده آن است که آزاد کردن مردم از اسارت طاغوت‌ها و نجات مردم، ویژگی اصلی و هدف بزرگ پیامبران بوده که بزرگ‌ترین معلمان تاریخ بودند.
- ۲ **ارتباط مفهومی:** این عبارت، با عبارت: ﴿انْقِذْهُمْ مِنْ أَعْدَائِهِمْ﴾: «مردم را از شر دشمنانشان آزاد سازد.» هم‌مفهوم است و هر دو بیانگر ویژگی «هادی و ناجی» بودن معلم است. اولی در خصوص حضرت موسی (ع) آمده و دومی در خصوص نشانه فقیه گفته شده است.

اعراف، آیه ۱۵۷

وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ
و برمی‌دارد (آزادشان می‌کند) از آنان بار گران (تکالیف سخت)
و الْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ
و بندهایی را که بر آنان بوده است.
معلم ربّانی، هادی و ناجی بشر است.

- ۱ **يضع عنهم اصرهم:** کلمه «اصر» به معنای نگهداری و محبوس کردن است و به هر کار و تکلیف سخت و دشوار که انسان را از فعالیت بازدارد، گفته می‌شود. یکی از وظایف انبیا، نجات انسان از موانع است.
- ۲ **اغلال التي كانت عليهم:** کلمه «اغلال» جمع «غل» به معنای زنجیر است و شامل عقاید غلط، خرافات، بت‌پرستی و سنت‌های جاهلی می‌شود. یکی از وظایف انبیا به عنوان معلم بشر، نجات انسان از همین عادات و رسوم غلط است که مانند زنجیر، انسان‌ها به آن گرفتار شده‌اند.
- ۳ **ارتباط مفهومی:** این آیه و آیه: ﴿أَنْ أَرْسِلَ مَعَنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ﴾ و عبارت: ﴿انْقِذْهُمْ مِنْ أَعْدَائِهِمْ﴾ هر سه به ویژگی «هادی و ناجی بشر بودن معلم» اشاره دارند.

قصص، آیه ۸۰

وَيَلْكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٍ
وای بر شما! پاداش الهی بهتر است.
نشانه علم حقیقی، تشخیص و برتری دادن آخرت بردنیا

- ۱ **ویلکم:** کسانی که به دنیا دل بسته‌اند، مورد سرزنش و نکوهش اهل علم قرار گرفته‌اند.
- ۲ **ثواب الله خیر:** ۱- برتر بودن پاداش اخروی بر دنیا نکات زیر را می‌گوید:
۲- علم حقیقی و واقعی، انسان را به سوی آخرت سوق می‌دهد، نه دنیا.
۳- عالم واقعی کسی است که زرق و برق دنیا او را به خود مشغول نکند.
۴- کسی که دنیا را به جای آخرت انتخاب کند، عالم ربّانی نیست و علم او حقیقی نیست.
- ۳ **ارتباط مفهومی:** دو حدیث: «ثمره العلم معرفة الله» و «ثمره العلم العبادة» با این آیه ارتباط دارند. هر سه بیانگر آن هستند که علم حقیقی، نگاه انسان را توحیدی می‌کند و به سوی خدا و آخرت سوق می‌دهد، نه دنیا.

۱۰ کار خود را مقدس بدانیم.

آیه علم را مقدس بدانیم؛ زیرا خداوند هم به قلم قسم خورده است، هم به آن چه نوشته می‌شود: ﴿ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ﴾

محدودیت قائل نشدن اسلام برای آموزش: اسلام برای آموزش هیچ محدودیتی قائل نیست:

ردیف	انواع محدودیت	آیه یا حدیث مرتبط
۱	نه محدودیت زمانی	حدیث: «أَطْلُبُوا الْعِلْمَ مِنَ الْمَهْدِ إِلَى اللَّحْدِ: از گهواره تا گور علم بیاموزید.»
۲	نه محدودیت مکانی	حدیث: «لَوْ كَانَ الْعِلْمُ مَنْوُطًا بِالثَّرَا لَتَنَاولَهُ رَجُلٌ مِّنْ فَارِسٍ: اگر علم در ثریا باشد، مردانی از فارس به آن می‌رسند.»
۳	نه محدودیت جغرافیایی	حدیث: «أَطْلِبُوا الْعِلْمَ وَ لَوْ بِالصَّيْنِ: دانش را بجوید اگرچه در چین باشد.»
۴	نه محدودیت مقداری	آیه: ﴿فَلَوْ لَا نَفَرٌ مِّنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ﴾: «چرا از هر گروهی از مردم، دسته‌ای کوچ نمی‌کنند تا در دین فقیه شوند؟»
۵	نه محدودیت جانی	حدیث: «لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي طَلَبِ الْعِلْمِ لَطَلَبُوهُ وَ لَوْ يَسْفِكُ الْمُهْجَ وَ خَوْضُ اللَّجَجِ: اگر مردم ارزش علم را می‌دانستند به سراغ آن می‌رفتند، گرچه به قیمت جان خود و فرو رفتن در امواج دریا باشد.»
۶	نه محدودیت انسانی	آیه: ﴿فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ لِيُرِيَهُ كَيْفَ يُورَى سَوَاءَ آخِيهِ﴾: «پس خداوند زاغی را فرستاد که زمین را می‌کاوید تا به او نشان دهد که چگونه کشته برادرش را بیوشاند (دفن کند).»
۷	نه محدودیت مکتبی	پیامبر اسلام ﷺ بهای آزادی کسانی را که در جنگ اسیر می‌شدند، آموزش خواندن و نوشتن به ده نفر از مسلمانان قرار داد.

ارزشمندی آموزش و یادگیری در اسلام:

آیه اسلام به قدری برای آموزش ارزش قائل است که می‌فرماید: «اگر سگ آموزش‌دیده برای شما شکاری بیآورد، آن شکار برای شما حلال است».

مثال در قرآن می‌خوانیم: یکی از اولیای خدا - که در تفاسیر، تفسیر معرفی شده است - از خرابه‌ای می‌گذشت، با دیدن آثار گذشتگان به خدا گفت: «این مردگان را چگونه زنده می‌کنی؟» خداوند او را که بر الاغی سوار بود، میراند. پس از صد سال او را زنده کرد و از او پرسید: «چه مدت است که در این جا آرمیده‌ای؟» گفت: «روزی یا نصف روزی!» خداوند به او فرمود: «صد سال پیش در این جا مُردی و اکنون تو را زنده کردم! به الاغ خود بنگر که چگونه او را دوباره زنده می‌کنم و به غذای خود بنگر که چگونه پس از صد سال هنوز فاسد نشده است».

پیام: خداوند با بیان داستان غریر ثابت می‌کند که برای فراگیری یک نکته، مرگ صدساله هم ارزشمند است.

شرح و تفصیل آیات این قسمت

قلم، آیه ۱

ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ

نون، سوگند به قلم و به آن چه می‌نویسند.

کار معلمی را مقدس بدانیم

۱ **و القلم و ما یسطرون:** سوگند به قلم بیانگر تشویق اسلام به سوادآموزی و مقام علم و دانش است. در مقابل، مبارزه با بی‌سوادی و تشویق به خواندن و نوشتن نیز از این عبارت برداشت می‌شود.

۲ **ارتباط مفهومی:** به جهت اهمیت علم، پیامبر اسلام ﷺ فرمودند: «اطلبوا العلم من المهد الى اللحد» و نیز فرمودند: «لو كان العلم منوطاً بالثريا لتناوله رجال من فارس»، «اطلبوا العلم و لو بالصين»، «لو يعلم الناس ما في طلب العلم لطلبوه و لو بسفك المهج».

توبه، آیه ۱۲۲

فَلَوْ لَا نَفَرٌ مِّنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ

چرا از هر گروهی از مردم، دسته‌ای کوچ نمی‌کنند.

لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ

تا در دین فقیه شوند؟

محدودیت مقداری نداشتن آموزش در اسلام

۱ **فلو لا نفر من كل فرقة منهم طائفة:** این عبارت مردم را به هجرت برای شناخت دین تشویق می‌کند؛ یعنی باید در هر منطقه‌ای، عده‌ای از افراد برای شناخت اسلام و آموزش دین به مراکز علمی بروند تا در همه مناطق، مردم دسترسی به عالم داشته باشند.

۲ **با توجه به این که این عبارت می‌گوید:** «عده‌ای از مردم کوچ کنند.» می‌فهمیم که تفقه در دین و آموزش دین به مردم واجب کفایی است.

۳ **منظور از واجب کفایی این است که اگر عده‌ای از افراد به میزان لازم (کفایت) آن را انجام دهند، بر دیگران واجب نیست.**

۴ **لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ:** هدف از کوچ کردن عده‌ای از مردم، «تفقه» به معنای آموزش عمیق دین است.

۵ **فراگیری عمیق احکام و معارف دین محدودیت مقداری ندارد و هر کس که بخواهد، می‌تواند آن را یاد بگیرد.**

۶ **بر مبنای همین عبارت، فقها در زمان غیبت، معارف و احکام دین را به مردم آموزش می‌دهند و احکام را براساس نیازهای روز استخراج می‌کنند.**

۳ نکته ترکیبی ۱: فصل ۲. مهارت معلمی یکی از صفات معلم آن است که: «سابقه نیک داشته باشد.» شاید دلیل آن که قرآن دستور می‌دهد افرادی که برای تحصیل هجرت کرده‌اند، بعد از کسب تفقه به منطقه قبلی خود مراجعت کنند، این باشد که مردم منطقه‌شان از آن‌ها شناخت دارند و می‌دانند که آن‌ها از چه خانواده‌ای هستند و حالا که پس از هجرت و تفقه به سوی آن‌ها برگشته‌اند، برای انذار و هشدار و نجات آن‌هاست، نه اهداف سیاسی و اقتصادی و امثال آن.

۴ نکته ترکیبی ۲: فصل ۳. مهارت معلمی یکی از وظایف معلمی «هجرت» است. هجرت علاوه بر آموختن علم و دانش، برای بیان آموخته‌های خود به دیگران نیز لازم است. این آیه به این نکته نیز اشاره دارد.

مانده، آیه ۳۱

فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ
پس خداوند زاغی را فرستاد که زمین را می‌کاوید
لِيُرِيَهُ كَيْفَ يُوَارِي سَوَاءَ أَخِيهِ
تا به او نشان دهد که چگونه کشته برادرش را بپوشاند (و دفن کند).
محدودیت انسانی نداشتن آموزش در اسلام

- ۱ فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا: قابیل که مرتکب قتل برادرش هابیل شد، نمی‌دانست با جسد برادرش چه کند، اما همین که کار زاغ را در دفن کشته زاغ دیگری دید، آموخت که جسد برادر را دفن کند.
گاهی حیوانات مأمور الهی هستند و بسیاری از معلومات بشر از زندگی حیوانات یاد گرفته شده است.
- ۲ لَبْرِيه كَيْفَ يُوَارِي سَوَاءَ أَخِيهِ: انسان همواره باید در پی آموختن باشد.
اصل، آموزش و یادگیری است، اگرچه از طریق حیوانات باشد.
- ۳ ارتباط مفهومی: این آیه زیرمجموعه مقدس بودن علم است؛ بنابراین با آیه: ﴿ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ﴾ ارتباط دارد.
آیه قبل محدودیت تعدادی نداشتن علم را می‌گفت و این آیه محدودیت انسانی نداشتن را می‌گوید. هر دو در محدودیت قائل نشدن برای یادگیری اشتراک دارند.

۱۱ تعلیم و تربیت باعث حیات معنوی مخاطب می‌شود.

- اقسام حیات:**
- ۱ گیاهی
 - ۲ حیوانی
 - ۳ فکری
 - ۴ ابدی
- حیات اقسام مختلفی دارد:

مقصود از حیات در دعوت انبیا:

- ♦ مقصود از حیاتی که با دعوت انبیا فراهم می‌آید، حیات حیوانی نیست.
- ♦ علت: چون این حیات بدون دعوت انبیا نیز وجود دارد، بلکه مقصود، حیات فکری، عقلی، معنوی، اخلاقی، اجتماعی و در یک کلام حیات انسان در تمام زمینه‌هاست.
- ♦ آیه: خدای تعالی می‌فرماید: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ﴾ «ای کسانی که ایمان آورده‌اید! هرگاه خدا و رسول، شما را به چیزی که حیات‌بخش شماست دعوت می‌کنند، بپذیرید».

شرط حیات انسان: حیات انسان، در ایمان و عمل صالح است.

- ♦ آیه ۱: خداوند متعال و انبیا هم مردم را به همان (حیات انسان) دعوت کرده‌اند: ﴿دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ﴾: «شما را به چیزی که حیات‌بخش شماست، دعوت می‌کنند».
- ♦ اطاعت از فرامین آنان رمز رسیدن به زندگی پاک و طیب است.
- ♦ چنان‌که در جای دیگری از قرآن می‌خوانیم: ﴿مَنْ عَمِلْ صَالِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أَنِثِي وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً﴾ «هر کس کار شایسته‌ای کند، چه مرد یا زن، در حالی که مؤمن باشد، به زندگی پاک و پسندیده زنده‌اش می‌داریم».

شیوه حیات‌بخشیدن معلم به مخاطب: استاد و معلم باید به پیروی از خدا و پیامبر و با نفس مسیحایی خود، به مخاطب حیات ببخشند.

- ◀ چهل او را به علم
- ◀ یأس او را به امید
- ◀ غفلت او را به هوشیاری
- ◀ ترس او را به شجاعت
- ◀ إعراض (روی‌برگرداندن) او را به اقبال (توجه)
- ◀ تفرقه (جدایی) او را به وحدت
- ◀ کینه او را به محبت
- ◀ دنیاگرایی او را به ابدگرایی (آخرت‌گرایی)
- ◀ اطاعت او از ناهلان را به اطاعت از اولیای معصوم و عادل
- ◀ اسراف او را به صرفه‌جویی
- ◀ کسالت او را به نشاط
- ◀ اضطراب او را به آرامش
- ◀ سنگدلی او را به نرم‌دلی تبدیل کند.

♦ اگر به جای این آموزه‌ها، تنها به انتقال اطلاعات و علوم اکتفا کنیم، معلوم نیست بهره‌گیری از این علوم برای فرد و جامعه سود خواهد داشت یا ضرر؟ و فارغ‌التحصیلان ما عناصر مفیدی خواهند بود یا خطرناک؟

شرط تبدیل معلمی به کار انبیا:

۱ استاد رسالت خود را رسالتی الهی، نبوی و علوی بدانند.

اگر: ۲ اتصال خود را با خدا و اولیای خدا مستحکم کند.

۳ واجد نفس مسیحایی می‌شود.

در این صورت کار معلم، کار انبیا خواهد بود.

وگرنه انتقال علم بدون تزکیه، مثل جداسدن سوزن از نخ است که به جای دوزندگی، سوراخ می‌کند و صدمه می‌زند.

🔑 **نکته ترکیبی:** فصل ۱. مهارت معلمی در شماره ۹ نیز توضیح دادیم که ویژگی علم حقیقی توحیدی بودن آن است و مشکل بزرگ امروز جامعه بشری جداسدن «یعلّمهم» از «یزکّیهم»، جداسدن مادیات از معنویات، دنیا از آخرت و علم از دین است.

شرح وتفصیل آیات این قسمت

انفال، آیه ۲۴

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! بپذیرید هرگاه خدا و رسول،

إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ

شما را به چیزی که حیات‌بخش شماست، دعوت می‌کنند.

تعلیم و تربیت، باعث حیات معنوی مخاطب می‌شود.

۱ یا ایّها الذّین آمنوا: مخاطب این آیه، مؤمنان هستند.

۲ استجیبوا لله و للرسول: شرط ایمان واقعی، اجابت دعوت خدا و رسول است.

خداوند متعال و انبیا مردم را به یک چیز دعوت کرده‌اند.

۳ إذا دعاکم لما یحییکم: ۱- حرکت در مسیر خدا و انبیا حیات واقعی است و کناره‌گیری از آن، مرگ انسانیت است.

۲- دعوت خدا و رسول، حیات‌بخش انسان در تمام زمینه‌هاست.

۳- تمام دستورات دینی و فرامین انبیا مایه حیات فرد و جامعه می‌شوند.

۴- شرط رسیدن به زندگی پاک و حیات انسان در تمام زمینه‌ها: اطاعت از فرمان خدا و رسول اوست.

۵ ارتباط مفهومی: آیه ﴿من عمل صالحاً من ذکر او انثی و هو مؤمن فلنحییته حیاة طیبة﴾ نیز شرط رسیدن به حیات پاک و طیب را ایمان و عمل صالح معرفی می‌کند.

نحل، آیه ۹۷

مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ اُنْثٰی وَ هُوَ مُؤْمِنٌ

هر کس کار شایسته‌ای کند، چه مرد یا زن، در حالی که مؤمن باشد،

فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَیَآةً طَیْبَةً

به زندگی پاک و پسندیده، زنده‌اش می‌داریم.

تعلیم و تربیت، باعث حیات معنوی مخاطب می‌شود.

۱ من عمل صالحاً من ذکر او انثی: زن و مرد در کسب کمالات یکسان‌اند و ملاک برخورداری از زندگی حقیقی، جنسیت نیست.

۲ و هو مؤمن: عمل صالح باید همراه با ایمان به خدا باشد؛ بنابراین کار خوب به تنهایی کافی نیست، بلکه خود انسان هم باید خوب (مؤمن) باشد.

۳ فلنحییته حیاة طیبة: نتیجه برخورداری زن و مرد از ایمان و عمل صالح با هم، رسیدن به زندگی پاک و پاکیزه است؛ بنابراین انسان بدون ایمان و عمل صالح، گویی مرده است.

۴ رابطه علت و معلولی: در این آیه ایمان و عمل صالح علت است ﴿من عمل صالحاً من ذکر او انثی و هو مؤمن﴾ و برخورداری از حیات پاک، معلول و نتیجه است ﴿فلنحییته حیاة طیبة﴾.

۵ ارتباط مفهومی: در آیه ﴿یا ایّها الذّین آمنوا استجیبوا لله و للرسول اذا دعاکم لما یحییکم﴾ نیز شرط برخورداری از حیات، ایمان و اجابت دعوت خدا و پیامبرش (عمل صالح) بیان شده است و هر دوی این آیات بیانگر ویژگی معلمی یعنی «تعلیم و تربیت باعث حیات معنوی مخاطب می‌شود» هستند.

۱۲ ارزش علم بیش از هر چیزی است.

ارزش علم و فرهنگ در قرآن:

🌸 **آیه ۱** خداوند آن‌جا که سخن از آفرینش انسان است، خود را «کریم» معرفی می‌کند: ﴿يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا عَزَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ * الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ فَعَدَلَكَ﴾

«ای انسان! چه چیز تو را در برابر پروردگار بزرگوارت مغرور کرد و فریب داد؟ همان‌که تو را آفرید و (اندام تو را) استوار ساخت و متعادل کرد.»

- ۲- ولی آن‌جا که سخن از علم و فرهنگ است، صفت «اکرم» را به کار می‌برد: ﴿اقْرَأْ وَ رَبُّكَ الْأَكْرَمُ﴾: «بخوان که پروردگار تو از همه گرامی‌تر است».
- ۳- در سورة الرحمن نیز ابتدا به تعلیم قرآن اشاره می‌کند، سپس آفرینش انسان: ﴿الرَّحْمَنُ * عَلَّمَ الْقُرْآنَ * خَلَقَ الْإِنْسَانَ﴾ «خداوند قرآن را آموخت و انسان را آفرید».
- ۴- آری! باید قبل از ماشین راه ساخته شود؛ اول راه هدایت ﴿عَلَّمَ الْقُرْآنَ﴾، سپس آفرینش انسان.
- این تعابیر، بیانگر ارزش علم و معلم و تعلیم هستند و نشان می‌دهند که علم و فرهنگ بالاترین ارزش را دارند.

شرح و تفصیل آیات این قسمت

انفطار، آیات ۶ و ۷

يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ

ای انسان! چه چیز تو را در برابر پروردگار بزرگوارت مغرور کرد و فریب داد؟
الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ فَعَدَلَكَ

همان‌که تو را آفرید و (اندام تو را) استوار ساخت و متعادل کرد.

ارزش علم، بیش از هرچیزی است.

- ۱- یا ایها الانسان: مخاطب آیه همه انسان‌ها هستند؛ بنابراین لطف و کرم خداوند نسبت به همه انسان‌هاست.
 - ۲- ما غرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ: ۱- «غرّ» از «غرور» به معنای غفلت، غریب و مغرور است.
 - ۲- انسان موجودی غافل و فریب‌خورده است و با آن‌همه نیازمندی به خدا، خود را از عواقب کار و قهر خداوند در امان می‌پندارد.
 - ۳- مقصود از این‌که خداوند کریم است این است که هم گناهان را می‌بخشد هم عیب‌ها را می‌پوشاند و هم پاداش را چند برابر می‌دهد.
 - ۴- بدترین نوع غرور آن است که در برابر پروردگار کریم و هستی‌بخش باشد.
 - ۵- غرور انسان بیانگر غفلت او از نعمت‌های الهی و لطف و کرم خداست.
 - ۳- الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ فَعَدَلَكَ: در این عبارت به «خلقت: آفرینش»، «سَوَّاكَ: استواری و استقامت» و «عدلك: تعادل و توازن میان اعضا و جوارح انسان» اشاره شده است.
- ♦ راه دوری از غرور و غفلت توجه به الطاف کریمانه الهی یعنی آفرینش، استواری انسان و تعادل میان اعضای اوست.
- ♦ از مصادیق کریم‌بودن خداوند، آفرینش انسان و هماهنگی و تعادل میان اعضای اوست.

علق، آیه ۳

اقْرَأْ وَ رَبُّكَ الْأَكْرَمُ

بخوان که پروردگار تو از همه گرامی‌تر است.

ارزش علم، بیش از هرچیزی است.

- ۱- اِقْرَأْ: اولین دستور خداوند به پیامبرش، دستور فرهنگی و علمی است. — اسلام کارش را با قرائت و علم شروع می‌کند.
- ۲- اِقْرَأْ وَ رَبُّكَ: علم نیز باید جهت الهی داشته باشد.
- ۳- الاکرم: در قرآن آن‌جا که موضوع خواندن و یادگیری و قلم مطرح است، خداوند خود را «اکرم: گرامی‌تر» خوانده است.
- ۴- ارتباط مفهومی (۱): خداوند برای آفرینش خود، صفت «کریم» و برای علم و فرهنگ، صفت «اکرم» به کار برده است: آفرینش: ﴿يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ الَّذِي خَلَقَكَ فَسَوَّاكَ فَعَدَلَكَ﴾، علم و فرهنگ: ﴿اقْرَأْ وَ رَبُّكَ الْأَكْرَمُ﴾.
- هم‌چنین تعلیم قرآن بر آفرینش تقدم دارد: ﴿الرَّحْمَنُ * عَلَّمَ الْقُرْآنَ * خَلَقَ الْإِنْسَانَ﴾.
- ۵- ارتباط مفهومی (۲): این آیه در ویژگی: «ارزش علم بیش از هر چیزی است» آمده است، اما در ویژگی: «معلم ربّانی، هادی و ناجی بشر است» نیز به این اشاره شده که شکل بزرگ امروز جامعه بشری، جدانشدن «اِقْرَأْ» از «باسم ربك» یا جدانشدن علم از دین است.

الرحمن، آیات ۱ تا ۳

الرَّحْمَنُ * عَلَّمَ الْقُرْآنَ

خداوند رحمان، قرآن را آموخت.

خَلَقَ الْإِنْسَانَ

و انسان را آفرید.

ارزش علم، بیش از هرچیزی است.

- ۱- الرَّحْمَنُ: رحمان نام مخصوص خداوند است.
- در آیاتی که تا این‌جا سخن از علم و تعلیم بود، دو صفت آمده است: ۱- اکرم، ۲- رحمان.
- ۲- عَلَّمَ الْقُرْآنَ: ۱- خداوند اولین معلم قرآن است.
- ۲- معلمی شأن خداوند است و ارزش بسیار بالایی دارد.
- ۳- ارتباط تعلیم و رحمانیت خداوند این مفهوم را دارد که کار تعلیم و معلمی باید براساس محبت و رحمت باشد.
- ۴- قرآن قابل درک و شناخت برای انسان است.

۳ خلق انسان: خداوند، خالق انسان است و خلقت او جلوه‌ای از رحمت الهی و صفت «رحمانیت» اوست.

با توجه به این که ابتدا «تعلیم» آمده و سپس «آفرینش»، می‌فهمیم که اول راه هدایت باید باشد، سپس آفرینش انسان.

۴ ارتباط مفهومی (۱): اهمیت تعلیم قرآن بر آفرینش انسان به دو شکل آمده است:

۱- بیان صفت «اکرم» به جای «کریم» برای علم: ﴿اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ﴾

۲- تقدم اشاره به تعلیم قرآن و سپس آفرینش انسان: ﴿عَلَّمَ الْقُرْآنَ خَلْقَ الْإِنْسَانِ﴾

۵ ارتباط مفهومی (۲): این آیه در ویژگی: «ارزش علم بیش از هر چیزی است». آمده. هم‌چنین در ویژگی «معلمی شغل نیست، عبادت است.» نیز آمده است. معلمی شغل خدا و جبرئیل است و اولین معلم، خداوند و دانش‌آموز او حضرت آدم بوده است.

۶ نکته ترکیبی ۱: فصل ۱. مهارت معلمی یکی دیگر از ارزش‌های معلمی، آن است: «معلمی شغل نیست، عبادت است.» بنابراین این آیه به دو ارزش معلمی اشاره کرده است.

۷ نکته ترکیبی ۲: فصل ۳. مهارت معلمی این آیه به وظیفه «جبران ضعف‌ها» نیز اشاره دارد، زیرا نزدیک‌ترین صفت به معلمی، رحمت و محبت است و معلم با این صفت، ضعف‌ها را بازگو و حل می‌کند.

پرسش‌های چهارگزینه‌ای

سوالات خط به خط

مقدمه

- ۱- در گام اول، کدام عامل می‌تواند در تعلیم و تربیت و انجام این مسئولیت بزرگ تأثیرگذار باشد؟
(۱) امتیازات و ارزش‌های معلمی (۲) تأمین نیازهای معلم (۳) نوع نگاه ما به شغل معلمی (۴) بهره‌گیری از روش انبیا در تعلیم
- ۲- کدام عبارت در خصوص «معلمی» درست است؟
(۱) معلم نیاز به حقوق و تأمین نیازهای زندگی دارد و باید به کار مهمش از این دریچه نیز بنگرد.
(۲) معلمی مانند همه کارها و شغل‌هاست و مسئولیت‌ها و وظایف خاص خود را دارد که باید به آن توجه کرد.
(۳) زمین، مرکز آموزش و پرورش خداست و معلم‌ها، پیامبران انسان‌اند و مسئولیت تربیت او را دارند.
(۴) کار معلم، تعلیم و تربیت است. تعلیم و تربیتی که کار خدای تعالی و پیامبران اوست.
- ۳- تعلیم و تربیت در اصل کار کیست و اکنون بر عهده چه کسی گذاشته شده است؟
(۱) خدا و پیامبران - معلمین (۲) خدا و پیامبران - فقهای دین (۳) معصومین - فقهای دین (۴) معصومین - معلمین
- ۴- کار معلم چیست و خلقت عالم در همین راستا چگونه توصیف می‌شود؟
(۱) رشد و شکوفایی - عالم با همه پیچیدگی‌ها، تنوعات، زیبایی‌ها و نعمت‌هایش برای تربیت انسان خلق شده است.
(۲) تعلیم و تربیت - عالم با همه پیچیدگی‌ها، تنوعات، زیبایی‌ها و نعمت‌هایش برای تربیت انسان خلق شده است.
(۳) رشد و شکوفایی - عالم محل اتصال معلم و استاد و مربی به خداوند متعال است که نقش هدایت و ارشاد مردم را دارند.
(۴) تعلیم و تربیت - عالم محل اتصال معلم و استاد و مربی به خداوند متعال است که نقش هدایت و ارشاد مردم را دارند.
- ۵- مرکز آموزش و پرورش خدا کجاست و معلمان آسمانی چه کسانی هستند؟
(۱) قلب - اولیای خدا که مردم را به ایمان و عمل صالح دعوت کرده‌اند. (۲) زمین - پیامبرانی که مسئولیت تربیت انسان را بر دوش دارند.
(۳) قلب - پیامبرانی که مسئولیت تربیت انسان را بر دوش دارند. (۴) زمین - اولیای خدا که مردم را به ایمان و عمل صالح دعوت کرده‌اند.

ارزش و امتیاز اول معلمی

- ۶- این که وصف «شغل» برای معلمی سبک می‌نماید، بیانگر کدام یک از ارزش‌های آن است و کدام کار دیگر نیز همین ویژگی را دارد؟
(۱) تربیت کار خداست. - مادری (۲) تربیت کار خداست. - رهبری (۳) معلمی عبادت است. - مادری (۴) معلمی عبادت است. - رهبری
- ۷- علت مقدس بودن کار معلمی چیست و به همین دلیل چگونه از آن یاد می‌شود؟
(۱) زیرا عبادتی چندمنظوره است. - یک وظیفه الهی و جلوه‌ای از عبادت
(۲) زیرا با انسان سروکار دارد و تأثیرش بسیار است. - انتقال‌دهنده صفت ربوبیت از خداوند به دیگران
(۳) زیرا عبادتی چندمنظوره است. - انتقال‌دهنده صفت ربوبیت از خداوند به دیگران
(۴) زیرا با انسان سروکار دارد و تأثیرش بسیار است. - یک وظیفه الهی و جلوه‌ای از عبادت
- ۸- کدام یک، از ویژگی‌های «معلمی شغل نیست، عبادت است.» برشمرده نمی‌شود؟
(۱) اگر کسی بتواند با تولید علم به انسان‌ها خدمت کند، اما به سراغ تولید اجناس دیگر رود، برنده نیست.
(۲) معلمی، انتقال علم و تجربه، انقاد غریقی و کلید عزت، بصیرت و مصونیت است.
(۳) کار پیامبران، تعلیم کتاب و حکمت و تزکیه بوده است و در قرآن به آن اشاره شده است.
(۴) «معلم» واژه‌ای است که بار معنایی خاصی دارد و نباید به آن نگاه عادی نمود.

۹- از عبارت قرآنی ﴿الزَّحْمَنُ﴾ کلام پیام برداشت می‌شود؟

- (۱) برای تعلیم و تربیت باید رحیم بود.
- (۲) تعلیم قرآن، مهم‌ترین شغل انبیاست.
- (۳) معلمی شغل خدا و جبرئیل است.
- (۴) معلمی سروکارش با پروردگار و قرآن است.

۱۰- با توجه به آیات قرآن، اولین معلم و دانش‌آموز او چه کسانی بودند؟

- (۱) خداوند رحمان - حضرت ابراهیم علیه السلام
- (۲) پیامبران الهی - انسان‌ها
- (۳) خداوند رحمان - حضرت آدم علیه السلام
- (۴) پیامبران الهی - مؤمنان

۱۱- کدام عبارت شریف، در قرآن کریم برای توصیف انبیا علیهم السلام بیش از همه استفاده شده است؟

- (۱) ﴿و یضع عنهم اصرهم و الاغلال الّتی كانت علیهم﴾
- (۲) ﴿یعلّمهم الكتاب و الحکمة و یرزقهم﴾
- (۳) ﴿استجیبوا لله و للرسول اذا دعاکم لما یرحکم﴾
- (۴) ﴿من عمل صالحاً من ذکر او انثی و هو مؤمن فلنحییته حیاة طیبة﴾

۱۲- از تفکر در عبارت ﴿و علّم آدم الاسماء﴾ به کدام یک از ارزش‌های معلمی پی می‌بریم؟

- (۱) معلمی یک انتخاب صحیح است.
- (۲) معلم با گران‌ترین گوهر هستی سروکار دارد.
- (۳) معلمی شغل نیست، عبادت است.
- (۴) کار روی فکر افراد، ماندگار است.

۱۳- آیه شریفه ﴿و علّم آدم الاسماء﴾ به کدام مطلب اشاره دارد؟

- (۱) کار پیامبران، تعلیم و تربیت انسان است.
- (۲) اولین معلم خداوند و دانش‌آموز او حضرت آدم علیه السلام بوده است.
- (۳) تعلیم زمانی کامل است که براساس علم و حکمت باشد.
- (۴) اول باید راه هدایت را به انسان تعلیم داد.

۱۴- در قرآن، برای توصیف انبیا، بیشتر از همه از چه عبارتی استفاده شده است؟

- (۱) کار پیامبران تعلیم کتاب و حکمت و تزکیه بوده است.
- (۲) «عالم ربّانی» که از خداوند متعال صفت ربوبیت را می‌گیرد و به دیگران منتقل می‌کند.
- (۳) پیامبران، حیات فکری، عقلی، معنوی و حیات انسان‌ها را در تمام زمینه‌ها ایجاد می‌کنند.
- (۴) رسولان، غبار غفلت را از انسان خوابیده‌ای که از گوهر عمرش غافل است، می‌زدایند.

۱۵- کدام عبارت بیانگر کار پیامبران است؟

- (۱) ﴿علّم القرآن﴾
- (۲) ﴿و یعلّمهم الكتاب و الحکمة و یرزقهم﴾
- (۳) ﴿علّم آدم الاسماء﴾
- (۴) ﴿اقرأ و ربّک الاکرم﴾

۱۶- آیاتی در قرآن که با کلمه «یستلونک» همراه است، نشان‌دهنده کدام مورد می‌باشد؟

- (۱) پیامبر صلی الله علیه و آله همه کلمات را با رفتار و گفتار خود به دیگران منتقل می‌کند.
- (۲) پیامبر صلی الله علیه و آله معلم مردم بوده است.
- (۳) پیامبر صلی الله علیه و آله مرکز آموزش و پرورش خداست.
- (۴) پیامبر صلی الله علیه و آله نقطه اتصال مردم به خداست.

۱۷- کلمه «یستلونک» برای چه مواردی به کار رفته است؟

- (۱) دوازده آیه در قرآن که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله به سؤالات مردم پاسخ داده است.
- (۲) آیاتی که خداوند، پاسخ سؤال‌های اصلی و اساسی مردم برای هدایت بشر را داده است.
- (۳) سیزده آیه در قرآن که به سؤال‌های مردم از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله اختصاص یافته است.
- (۴) آیاتی که از طریق پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله مردم را به تعلیم و تربیت فراخوانده است.

۱۸- این عبارت که «واژه «معلم» همانند «کربلا» بار معنایی خاصی دارد و نباید به آن نگاه عادی نمود.» در راستای کدام ارزش و امتیاز معلمی بیان شده است؟

- (۱) معلمی یک انتخاب صحیح است.
- (۲) معلمی شغل نیست، عبادت است.
- (۳) معلم با گران‌ترین گوهر هستی سروکار دارد.
- (۴) معلم ربّانی، هادی و ناجی بشر است.

۱۹- سؤال‌های مردم از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در قرآن با چه کلمه‌ای همراه شده و این که انسان چیزی را یاد بگیرد و به دیگران بیاموزد، موصوف به کدام وصف است؟

- (۱) «یستلونک» - بالاترین صدقه
- (۲) «و ما اسألكم علیه» - ماندگارترین کار
- (۳) «یستلونک» - ماندگارترین کار
- (۴) «و ما اسألكم علیه» - بالاترین صدقه

۲۰- کسی که به مرجع تقلید بگوید: «ایشان آدم خوبی است.» در حقیقت دچار کدام اشتباه فکری شده است؟

- (۱) به تأثیر کار معلمی و این که با روح انسان سروکار دارد، توجه نکرده است.
- (۲) ماندگاری تعلیم و تربیت نسبت به سایر شغل‌ها را ندیده است.
- (۳) کلاس‌داری را ساده انگاشته و آن را یک کار عادی می‌داند.
- (۴) تقلیل مفهوم معلمی به یک شغل ساده، کوتاه‌بینی است.

۲ ارزش و امتیاز دوم معلمی

۲۱- عبارت زیر را کامل کنید.

«هر انسانی یک شغل را انتخاب می‌کند، ولی مهم آن است که»

- (۱) در آن شغل موفق باشد و بتواند مهارت‌های لازم را کسب نماید.
- (۲) در آن شغل با چه چیزی سروکار دارد و تأثیر کارش تا کجاست.
- (۳) ارزش و جایگاه آن در جامعه و نزد افراد بالاتر چگونه است.
- (۴) به شکوفایی فردی، علمی و مالی نیز توجه داشته باشد.

۲۲- تفاوت ساخته‌های انسانی با استاد و معلم در چیست؟

- (۱) ساخته‌های انسانی قابل تغییر نیستند، ولی شاگرد و دانش‌آموز با تعلیم قابل تغییر است.
- (۲) ساخته‌های انسانی با جسم مادی سروکار دارد، اما استاد و معلم با روح و معنویت کار دارد.
- (۳) ساخته‌های انسانی تا مدت کمی منشأ اثر هستند، اما اثر استاد و معلم روی شاگرد گاهی تا قیامت ادامه دارد.
- (۴) ساخته‌های انسانی نیاز به مهارت محدودی دارد، ولی استاد باید مهارت‌های مختلف و متعدد داشته باشد.

۲۳- هر یک از جملات زیر، با کدام مورد به درستی تکمیل می‌شود؟

- ♦ مهندس و صنعتگر روی جمادات کار می‌کنند، معلم روی کار می‌کند.
- ♦ پزشک روی جسم انسان‌ها کار می‌کند، معلم با سروکار دارد.
- ♦ تاجر مشغول توزیع کالا است، معلم مشغول توزیع است.

- (۱) انسان‌ها - روح و قلب و جان انسان - علم
- (۲) شاگرد - اخلاق و رفتار و کردار دانش‌آموز - علم
- (۳) انسان‌ها - اخلاق و رفتار و کردار دانش‌آموز - فرهنگ
- (۴) شاگرد - روح و قلب و جان انسان - فرهنگ

۲۴- مبارک‌ترین کاری که خداوند آن را بر دوش انبیا و اوصیا علیهم‌السلام گذاشته، چیست و براساس آیات قرآن، کار پیامبران چه چیزی بوده است؟

- (۱) دوری انسان از غفلت - دعوت به رشد و هدایت
- (۲) تعلیم و تربیت - دعوت به رشد و هدایت
- (۳) دوری انسان از غفلت - تعلیم کتاب و حکمت و تزکیه
- (۴) تعلیم و تربیت - تعلیم کتاب و حکمت و تزکیه

۲۵- سخن آیت‌الله العظمی گلپایگانی که فرمود: «اگر طلبه‌ای به جای تبلیغ و تحصیل دین، سراغ دربار رفت و بازوی آنان شد، نگوید: رفتم، بلکه بگوید:

لیاقت نداشتم و امام زمان علیه‌السلام مرا از حوزه بیرون انداخت.» مؤکد کدام یک از ارزش‌های معلمی است؟

- (۱) تربیت کار خداست.
- (۲) معلمی شغل نیست، عبادت است.
- (۳) معلمی یک انتخاب صحیح است.
- (۴) کار خود را مقدس بدانیم.

۲۶- اگر کسی بتواند با تولید و توزیع و مصرف علم به انسان‌ها خدمت کند و به دل‌ها و جان‌ها حیات ببخشد، اما به سراغ تولید و توزیع و مصرف اجناس دیگر برود، چه سرنوشتی دارد؟

- (۱) کارش تا مدت کمی منشأ اثر است و از اثری که استاد و معلم بر روی شاگرد می‌گذارند، محروم می‌شود.
- (۲) برنده نیست و خسارت کرده است. این خسارت به فراخور شغلی که به جای معلمی انتخاب می‌شود، مراتبی دارد.
- (۳) گاهی کارش سودی ندارد و گاهی غرق در زیان می‌شود و در هر صورت از جایگاه رفیع معلمی محروم شده است.
- (۴) امکانات و ابزارهای رسیدن به مسیر قرب الهی را در راه‌های دیگر که مفید نبوده‌اند، هدر داده است.

۲۷- آیت‌الله گلپایگانی دربارهٔ مبلغینی که با حضور در دستگاه فاسد شاهنشاهی به دنیا روی آوردند، چه فرمود و سخن ایشان سبب کدام نتیجه شد؟

- (۱) نگوید رفتم، بلکه بگوید لیاقت نداشتم و امام زمان علیه‌السلام مرا از حوزه بیرون انداخت. - بیمه‌شدن دیگر مبلغان در برابر توطئهٔ درباریان
- (۲) این راهی که شما پیش گرفته‌ای، الان بیشتر مورد نیاز است و امام زمان علیه‌السلام راضی است. - خالی‌شدن دستگاه طاغوت از حضور طلبه‌ها در آن
- (۳) نگوید رفتم، بلکه بگوید لیاقت نداشتم و امام زمان علیه‌السلام مرا از حوزه بیرون انداخت. - خالی‌شدن دستگاه طاغوت از حضور طلبه‌ها در آن
- (۴) این راهی که شما پیش گرفته‌ای، الان بیشتر مورد نیاز است و امام زمان علیه‌السلام راضی است. - بیمه‌شدن دیگر مبلغان در برابر توطئهٔ درباریان

۳ ارزش و امتیاز سوم معلمی

۲۸- در فرهنگ اسلامی، برای چه کسی تعبیراتی چون معلم، مربی یا پدر آمده و رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم چه کسی را مانند انجام‌دهندهٔ راه خیر معرفی نموده است؟

- (۱) عالم ربانی - آموزش‌دهندهٔ کار نیک
- (۲) رهبر آسمانی - راهنمایی‌کننده به راه خیر
- (۳) رهبر آسمانی - آموزش‌دهندهٔ کار نیک
- (۴) عالم ربانی - راهنمایی‌کننده به راه خیر

۲۹- از دیدگاه رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم که بزرگ‌ترین معلم بشریت بوده‌اند، بالاترین صدقات چه چیزی است؟

- (۱) از خداوند متعال صفت ربوبیت را بگیرد و به دیگران منتقل کند.
- (۲) انسان علمی را بیاموزد و به آن عمل کند.
- (۳) انسان چیزی را یاد بگیرد و به دیگران بیاموزد.
- (۴) قلب را خاشع کند و مؤمنان از انسان الگو بگیرند.

۳۰- حدیث شریف «راهنمایی‌کننده به راه خیر، مانند انجام‌دهندهٔ آن است.» با کدام سخن دیگر از رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم بر یک ارزش معلمی تأکید دارد؟

- (۱) میوه و ثمرهٔ علم، با زیبایی عمل چیده می‌شود، نه با زیبایی گفتار و سخن.
- (۲) محبوب‌ترین برادر من کسی است که عیب‌های مرا گوشزد کند.
- (۳) کسی که کارهایش تأکیدکنندهٔ گفتارش نباشد، عالم نیست.
- (۴) بالاترین صدقات آن است که انسان چیزی را یاد بگیرد و به دیگران بیاموزد.

۳۱- کدام عبارت، حدیث زیر را به درستی کامل می‌کند؟

امام باقر علیه‌السلام «تمام جنبندگان زمین و ماهیان دریا و هر موجود کوچک و بزرگی که در زمین و آسمان خداست ...»

- (۱) برای معلم و مربی سر تعظیم فرود می‌آورند.
- (۲) برای تعلیم‌دهندهٔ امور نیک استغفار می‌کنند.
- (۳) قادر به شمردن ارزش کار معلمی و تربیت انسان نیستند.
- (۴) از خداوند برای معلم، درخواست پاداش می‌کنند.

۳۲- بیان عبارت: «این یقع هذا من عطائه یعنی تعلیمه» از سوی امام حسین علیه‌السلام حاکی از کدام مطلب است؟

- (۱) ارزش هدیهٔ مادی به پای ارزش تعلیم قرآن نمی‌رسد.
- (۲) ارزش معلمی بیشتر از تعلیم و تربیتی است که انجام می‌دهد.
- (۳) ماندگاری تعلیم و تربیت بیشتر از هرگونه بخششی ارزش دارد.
- (۴) ارزش معلمی را با انتظار گرفتن هدیهٔ مادی کم نکنید.

۳۳- کدام یک در تأکید «معلمی در نگاه معصومین» جایگاه رفیع دارد. «بیان نشده است»؟

- (۱) بالاترین صدقات آن است که انسان چیزی را یاد بگیرد و به دیگران بیاموزد.
- (۲) اگر مردم ارزش علم را می‌دانستند، به سراغ آن می‌رفتند، گرچه به قیمت جان خود باشد.
- (۳) تمام جنبندگان زمین و ماهیان دریا، برای تعلیم‌دهنده امور نیک استغفار می‌کنند.
- (۴) راهنمایی‌کننده به راه خیر، مانند انجام‌دهنده آن است.

۳۴- اگر انسان چیزی را یاد بگیرد و به دیگران بیاموزد، به تعبیر رسول خدا ﷺ، کدام عمل را انجام داده و سخن «این یقع هذا من عطائه یعنی تعلیمه» در خصوص چه کسی گفته شده است؟

- (۱) بالاترین صدقات - معلم فرزند امام حسین ﷺ
- (۲) محبوب‌ترین کار - تعلیم‌دهنده به مردم در زمان پیامبر ﷺ
- (۳) بالاترین صدقات - تعلیم‌دهنده به مردم در زمان پیامبر ﷺ
- (۴) محبوب‌ترین کار - معلم فرزند امام حسین ﷺ

۳۵- امام حسین ﷺ در پاسخ چه کسانی فرمودند: «این یقع هذا من عطائه یعنی تعلیمه» و این سخن حاکی از کدام مفهوم است؟

- (۱) آنان که مزد یا هدیه را در برابر تعلیم و آموزش، گناه می‌دانستند. - عبادت‌دانستن شغل معلمی
- (۲) کسانی که نسبت به هدیه و تشویق ایشان به معلم فرزندش اعتراض داشتند. - جایگاه رفیع معلمی در نگاه معصومین ﷺ
- (۳) آنان که مزد یا هدیه را در برابر تعلیم و آموزش، گناه می‌دانستند. - جایگاه رفیع معلمی در نگاه معصومین ﷺ
- (۴) کسانی که نسبت به هدیه و تشویق ایشان به معلم فرزندش اعتراض داشتند. - عبادت‌دانستن شغل معلمی

۴ ارزش و امتیاز چهارم معلمی

۳۶- بیشترین نامی که در قرآن کریم برای خدا به کار رفته به ترتیب کدام است؟

- (۱) ربّ - رحمن
- (۲) الله - رحمن
- (۳) ربّ - الله
- (۴) الله - ربّ

۳۷- چه زمانی «ربوبیت» کامل است؟

- (۱) براساس علم، حکمت، مصلحت و رحمت باشد که خداوند همه را دارد.
- (۲) روابط میان موجودات را توسط خداوند و به اذن او بدانیم.
- (۳) انسان را به علم حقیقی سوق دهد و تعلیمات عالم، حیات‌آفرین باشد.
- (۴) حیات انسان را در تمام زمینه‌ها که خداوند متعال و انبیا مردم را به آن دعوت کرده‌اند، فراهم کند.

۳۸- «دمیدن روح امید در وجود شاگرد پس از گرایش او به یاس» بیانگر تبلور کدام ویژگی معلمی است؟

- (۱) اگر انسان درست تربیت شود، از فرشته برتر می‌شود، معلم نمی‌گذارد که گوهر انسانیت، نابود و مغفول شود.
- (۲) معلم، تنها علم خود را منتقل نمی‌کند، بلکه می‌تواند همه کمالات را با رفتار و گفتار و اخلاق خود به دیگران منتقل کند.
- (۳) معلم، یک‌تنه باید کار پنج گروه مهندس را انجام دهد، آن هم نه بر روی جمادات، بلکه بر روی انسان.
- (۴) کار معلم، زدودن غبار غفلت و بیدار کردن انسان خوابیده‌ای است که از گوهر عمر و زندگانی‌اش غافل است.

۳۹- آن هنگام که شاگرد به غرور گرایش پیدا می‌کند و معلم او را هشدار می‌دهد، با کدام ارزش معلمی سازگاری بیشتری دارد؟

- (۱) کار روی فکر افراد ماندگار است.
- (۲) ارزش علم بیش از هر چیزی است.
- (۳) تربیت کار خداست.
- (۴) کلاس‌داری را ساده ننگریم.

۴۰- اگر کاری براساس علم، حکمت، مصلحت و رحمت باشد، کدام نتیجه را در پی دارد و تعبیر دیگر از «عالم دینی» چیست؟

- (۱) آثار آن ماندگار است. - عالم ربّانی
- (۲) ربوبیت کامل می‌شود. - خردمند حکیم
- (۳) آثار آن ماندگار است. - خردمند حکیم
- (۴) ربوبیت کامل می‌شود. - عالم ربّانی

۴۱- جمله «همان‌گونه که خداوند متعال در مسیر تربیت مردم، با منطق و برهان، احساس و عاطفه، مثال و تشبیه، تاریخ و داستان، بیان الگوهای مثبت و منفی، مردم را تربیت می‌کند، معلم و استاد نیز باید از همه این ابزارها بهره‌مند باشند.» با کدام گزینه مطابقت دارد؟

- (۱) اتصال معلم و استاد و مربی به خداوند متعال - هر چه بهره آن‌ها از این ابزار بیشتر باشد، توفیقات آن‌ها نیز بیشتر خواهد شد.
- (۲) معلم ادامه‌دهنده کار پیامبران و خدا و جبرئیل - همه امکانات و ابزارها باید به فراخور تعلیم و تربیت انتخاب شوند.
- (۳) اتصال معلم و استاد و مربی به خداوند متعال - همه امکانات و ابزارها باید به فراخور تعلیم و تربیت انتخاب شوند.
- (۴) معلم ادامه‌دهنده کار پیامبران و خدا و جبرئیل - هر چه بهره آن‌ها از این ابزار بیشتر باشد، توفیقات آن‌ها نیز بیشتر خواهد شد.

۴۲- مسئولیت استاد و مربی کدام است و چه چیزی نقش مهمی در انجام مسئولیت آن‌ها دارد؟

- (۱) رساندن مردم به خودشناسی - اتصال به خداوند متعال
- (۲) ارشاد و هدایت مردم - تداوم هدایت و تربیت
- (۳) ارشاد و هدایت مردم - اتصال به خداوند متعال
- (۴) رساندن مردم به خودشناسی - تداوم هدایت و تربیت

۴۳- کدام یک، جزء تعاریف «عالم ربّانی» نیست؟

- (۱) عالمی که سروکارش با پروردگار است و به خداوند متعال اتصال دارد.
- (۲) معلمی که از خداوند صفت ربوبیت را می‌گیرد و به دیگران منتقل می‌کند.
- (۳) مربی که در راه خدا و برای خدا و با اسلوب و اخلاق خداپسندانه تعلیم می‌دهد.
- (۴) دانشمندی که به پیروی از خدا و پیامبر ﷺ و با نفس مسیحایی خود، به مخاطب حیات می‌بخشد.

۴۴- علت آن که از عالم دینی به «عالم ربّانی» تعبیر می‌شود، چیست؟

- (۱) معلم تنها علم خود را منتقل نمی‌کند، بلکه می‌تواند همه کمالات را با رفتار و گفتار و اخلاق خود به دیگران منتقل کند.
 - (۲) اتصال معلم و استاد و مربی به خداوند متعال، نقش مهمی در انجام مسئولیت آن‌ها که همان ارشاد و هدایت مردم است، دارد.
 - (۳) معلم نمی‌گذارد که گوهر انسانیت نابود و مغفول شود و کار او بیدار کردن انسان خوابیده‌ای است که از گوهر عمر و زندگانی‌اش غافل است.
 - (۴) در کلاس، آینده یک انسان رقم می‌خورد. کلاس می‌تواند افراد را از پرتگاه‌های جهالت دور کند و مسیر زندگی او را تغییر دهد.
- ۴۵- «عالم ربّانی» که در راه خدا و برای خدا و با اسلوب و اخلاق خداپسندانه تعلیم می‌دهد، با کدام یک از ارزش‌های معلمی سازگارتر است؟
- (۱) تربیت کار خداست.
 - (۲) معلم با گران‌ترین گوهر هستی سروکار دارد.
 - (۳) کار خود را مقدس بدانیم.
 - (۴) معلم ربّانی، هادی و ناجی بشر است.

۴۶- در مورد «عالم ربّانی» کدام مورد درست است؟

- (۱) ابتدا به تعلیم قرآن و آموزش حکمت می‌پردازد.
 - (۲) تحصیل را وابسته به کلاس و درس نمی‌داند.
 - (۳) از خداوند صفت ربوبیت را می‌گیرد و به دیگران منتقل می‌کند.
 - (۴) افکار را از شرّ غل و زنجیرهایی که گرفتار آن‌ها هستند، آزاد می‌کند.
- ۴۷- دعای امام سجّاد (ع) در مکارم‌الاخلاق که از خداوند می‌خواهد: «الهی انطقنی بالهدی و الهمنی التّقوی» حاکی از کدام ارزش و امتیاز معلمی است؟
- (۱) معلمی در نگاه معصومین جایگاه رفیع دارد.
 - (۲) معلمی شغل نیست، عبادت است.
 - (۳) تربیت کار خداست.
 - (۴) کار روی فکر افراد ماندگار است.

۴۸- درخواست امام سجّاد (ع) در عبارت: «الهی انطقنی بالهدی و الهمنی التّقوی» به ترتیب کدام است؟

- (۱) استفاده از زبان‌شان برای هدایت مردم به خدا و نشان دادن راه تقوا به ایشان
- (۲) علاقه‌مند کردن مردم به هدایت الهی و در مسیر پرهیزکاری قرار گرفتن
- (۳) تعلیم مردم در راه خدا و برای خدا و الهام پرهیزکاری به جان انسان‌ها
- (۴) باز کردن زبان‌شان به هدایت الهی و الهام تقوا به وجودش

۴۹- نتیجه رسیدن به مقامی مانند مقام امام سجّاد (ع) که فرمود: «الهی انطقنی بالهدی و الهمنی التّقوی» چیست؟

- (۱) مانند حضرت ابراهیم (ع) ماندگار می‌شود و کلمه توحید و تقوا را در تمام زندگی خود جاری می‌کند و هدایتگر انسان‌ها می‌گردد.
 - (۲) نگاه انسان را توحیدی می‌کند و علم حقیقی را که همان تشخیص درست دنیا از آخرت و هدایت و تقواست، به انسان می‌بخشد.
 - (۳) خدایی می‌شود و می‌تواند همه امکانات و ابزارها را در مسیر رضای خدا به کار گیرد و انسان‌های خدایی تربیت کند.
 - (۴) حیاتی را به انسان می‌بخشد که در تمام زمینه‌های فکری، عقلی، معنوی، اخلاقی و اجتماعی او را به خدا متصل می‌کند.
- ۵۰- کدام عبارت، بیانگر رسیدن به مقامی است که انسان در آن، می‌تواند همه امکانات و ابزارها را در مسیر رضای خدا به کار گیرد و انسان‌های خدایی تربیت کند؟
- (۱) ﴿و اجعل لی لسان صدق فی آخرین﴾
 - (۲) ﴿فلنحییته حیاة طیّبة﴾
 - (۳) ﴿اذا دعاکم لما یحییکم﴾
 - (۴) «انطقنی بالهدی و الهمنی التّقوی»

۵۱- کدام مورد روند وصول به مقام: «انطقنی بالهدی و الهمنی التّقوی» را به درستی بیان کرده است؟

- (۱) از فرشته برتر می‌شود. - همه امکانات و ابزارها را در مسیر رضای خدا به کار می‌گیرد. - به انسان حیات واقعی می‌بخشد.
- (۲) خدایی می‌شود. - نمی‌گذارد که گوهر انسانیت نابود و مغفول شود. - انسان‌های خدایی تربیت می‌کند.
- (۳) خدایی می‌شود. - همه امکانات و ابزارها را در مسیر رضای خدا به کار می‌گیرد. - انسان‌های خدایی تربیت می‌کند.
- (۴) از فرشته برتر می‌شود. - نمی‌گذارد که گوهر انسانیت نابود و مغفول شود. - به انسان حیات واقعی می‌بخشد.

۵ ارزش و امتیاز پنجم معلمی

۵۲- کدام کار معلم در مقابل کار مهندسانی که «مسئول ذوب مواد» هستند، قرار می‌گیرد؟

- (۱) با اخلاق و رفتار و محبت، شاگرد را به درس علاقه‌مند می‌کند.
- (۲) شاگرد را از انحراف‌هایی که به آن گرفتار شده است، خارج می‌کند.
- (۳) با سعه صدر، تربیت‌شدگان را به هم متصل می‌کند و جامعه را تشکیل می‌دهد.
- (۴) با تدریس و تعلیم و تربیت، شاگرد را می‌سازد.

۵۳- عبارت «معلم با تدریس و تعلیم و تربیت، شاگرد را می‌سازد.» با کدام گزینه ارتباط بیشتری دارد؟

- (۱) مهندسانی که مسئول کشف معدن هستند.
 - (۲) مهندسانی که مسئول قطعه‌سازی و طراحی قطعات ماشین هستند.
 - (۳) مهندسانی که مسئول استخراج مواد هستند.
 - (۴) مهندسانی که مسئول ذوب مواد هستند.
- ۵۴- معلمی که «شاگرد را از انحراف‌هایی که به آن گرفتار شده است، خارج می‌کند.» کار کدام گروه از مهندسان را انجام می‌دهد؟
- (۱) مهندسانی که مسئول کشف معدن هستند.
 - (۲) مهندسانی که مسئول ذوب مواد هستند.
 - (۳) مهندسانی که مسئول استخراج مواد هستند.
 - (۴) مهندسانی که مسئول مونتاژ قطعات و نظارت بر آن هستند.

۵۵- کدام وظایف معلم، به ترتیب مشابه کار مهندسان در «کشف معدن» و «مونتاژ قطعات و نظارت بر آن» است؟

- (۱) شناسایی استعداد‌های شاگرد - تشکیل جامعه و اتصال تربیت‌شدگان به هم
- (۲) کشف انحراف‌های شاگرد - ساختن شاگرد با تدریس و تعلیم و تربیت
- (۳) شناسایی استعداد‌های شاگرد - ساختن شاگرد با تدریس و تعلیم و تربیت
- (۴) کشف انحراف‌های شاگرد - تشکیل جامعه و اتصال تربیت‌شدگان به هم

۵۶- در کدام گزینه، کار معلم به تنهایی در برابر کار پنج گروه مهندسان به ترتیب به درستی ذکر شده است؟

- (۱) کشف استعدادها - علاقه‌مند کردن به درس - ساختن شاگرد - خارج کردن شاگرد از انحرافها - تشکیل جامعه
- (۲) علاقه‌مند کردن به درس - کشف استعدادها - خارج کردن شاگرد از انحرافها - ساختن شاگرد - متصل کردن جامعه به هم
- (۳) علاقه‌مند کردن به درس - ساختن شاگرد - کشف استعدادها - خارج کردن شاگرد از انحرافها - متصل کردن جامعه به هم
- (۴) کشف استعدادها - خارج کردن شاگرد از انحرافها - علاقه‌مند کردن به درس - ساختن شاگرد - تشکیل جامعه

۵۷- عبارت درست در رابطه با «معلم کار پنج گروه از مهندسان را می‌کند»، کدام است؟

- (۱) کار معلم ظرافت و دقت خاصی را می‌طلبد که مهندسان به آن میزان ظرافت و دقت نیاز ندارند.
- (۲) معلم یک‌تنه باید کار پنج گروه مهندس را انجام دهد، آن هم نه بر روی جمادات، بلکه بر روی «انسان» که صاحب روح است.
- (۳) اثری که استاد و معلم روی شاگرد می‌گذارند، تا قیامت ادامه پیدا می‌کند، ولی مهندسان روی جمادات اثر می‌گذارند.
- (۴) کار معلم و استاد و مربی، پرورش انسان‌هاست. اثر کار معلم اگر روی انسان نباشد، محدود است.

۶ ارزش و امتیاز ششم معلمی

۵۸- چرا زحمت معلم با زحمت و تلاش بر روی سایر موجودات قابل قیاس نیست؟

- (۱) کار معلم، زدودن غبار غفلت و بیدار کردن انسان‌های خوابیده‌ای است که از گوهر عمر و زندگانی خود غافل‌اند.
- (۲) انسان قابلیت رشد بی‌نهایت دارد، در حالی که سایر موجودات، رشد محدودی می‌کنند.
- (۳) علم حقیقی نگاه انسان را توحیدی می‌کند و به این گونه ارزش همه‌چیز را بالا می‌برد.
- (۴) معلم برخلاف سایر موجودات، تنها علم خود را منتقل نمی‌کند، بلکه همه کمالات را با گفتار و رفتار خود منتقل می‌کند.

۵۹- تفاوت اصلی کار معلم و استاد و مربی با کار دیگران که روی جمادات و حیوانات و نباتات کار می‌کنند، چیست؟

- (۱) معلم به تنهایی کار پنج گروه از مهندسان را روی انسان‌ها انجام می‌دهد.
- (۲) معلم و استاد، باید با پیروی از خدا و پیامبر ﷺ به مخاطب حیات ببخشند.
- (۳) علم و فرهنگ بالاترین ارزش را نسبت به سایر کارها دارد.
- (۴) رشد و ارزش هر چیزی محدود است، جز انسان.

۶۰- این که یک جوان هفده‌ساله در وصیت‌نامه خود نوشته: «جسمم را به خاک، روحم را به خدا و راهم را به شما می‌سپارم»، بیانگر تبلور کدام ارزش معلمی در وجود ایشان است؟

- (۱) معلم با گران‌ترین گوهر هستی سروکار دارد.
 - (۲) کار روی فکر افراد ماندگار است.
 - (۳) معلم ربانی، هادی و ناجی بشر است.
 - (۴) تعلیم و تربیت باعث حیات معنوی مخاطب می‌شود.
- ۶۱- عبارت «اولئك كالانعام بل هم اضل» به کدام اشتباه در زندگی انسان اشاره دارد و کدام عبارت قرآنی، علت آن را بیان کرده است؟
- (۱) مادیات از معنویات جدا گردد. - «اولئك هم الغافلون»
 - (۲) گوهر انسانیت نابود و مغفول شود. - «نسوا يوم الحساب»
 - (۳) گوهر انسانیت نابود و مغفول شود. - «اولئك هم الغافلون»
 - (۴) مادیات از معنویات جدا گردد. - «نسوا يوم الحساب»

۶۲- با توجه به آیه «اولئك هم الغافلون»، کدام عبارت به درستی این وظیفه معلم را شرح داده است؟ «معلم نمی‌گذارد که گوهر انسانیت، نابود و مغفول شود.»

- (۱) اگر انسان درست تربیت شود، از فرشته برتر می‌شود و اگر منحرف گردد، از هر حیوانی پست‌تر خواهد شد.
- (۲) انسانی که خدایی شد، می‌تواند همه امکانات و ابزارها را در مسیر رضای خدا به کار گیرد و انسان‌های خدایی تربیت کند.
- (۳) معلم، نگاه انسان را توحیدی می‌کند و ثمره این آموزش، شکوفایی علم، حیات قلب، معرفت و انسانیت است.
- (۴) اتصال معلم و استاد و مربی به خداوند متعال، نقش مهمی در انجام مسئولیت آن‌ها یعنی ارشاد مردم دارد.

۶۳- عبارت «اولئك كالانعام بل هم اضل» برای چه کسانی بیان شده است و ویژگی دیگر آن‌ها که مسبب این عبارت است، چیست؟

- (۱) عمر خود را صرف کارهای لغو و بیهوده می‌کنند. - دنیاگرایی
- (۲) گوهر انسانیتشان نابود شده و منحرف گردیده‌اند. - غفلت
- (۳) عمر خود را صرف کارهای لغو و بیهوده می‌کنند. - غفلت
- (۴) گوهر انسانیتشان نابود شده و منحرف گردیده‌اند. - دنیاگرایی

۶۴- قرآن کریم درباره کدام انسان‌ها می‌فرماید: «اولئك كالانعام بل هم اضل» و سپس دلیل آن را چگونه بیان می‌کند؟

- (۱) انسان‌هایی که منحرف گشته‌اند. - «اولئك هم الغافلون»
- (۲) افرادی که از علمشان استفاده نکنند. - «اولئك هم الظالمون»
- (۳) انسان‌هایی که منحرف گشته‌اند. - «اولئك هم الظالمون»
- (۴) افرادی که از علمشان استفاده نکنند. - «اولئك هم الغافلون»

۶۵- پیام آیه «كذلك اتتك آياتنا فنسيتها» کدام است؟

- (۱) غفلت از توانمندی‌های خود
- (۲) غفلت از ارزش عمر خود
- (۳) غفلت از وظیفه خود
- (۴) غفلت از گوهر زندگانی خود

۶۶- هر یک از عبارات زیر به ترتیب بیانگر غفلت از کدام موضوع است؟

- ❖ «نسوا يوم الحساب»
- ❖ «و لم نك نطعم المسكين»
- ❖ «نسوا الله»

- (۱) حسابرسی - محرومان - یاد الهی
- (۲) حسابرسی - وظیفه خود - خداوند
- (۳) قیامت - وظیفه خود - یاد الهی
- (۴) قیامت - محرومان - خداوند

۶۷- افرادی که نمی‌دانند چه موجودی هستند و عمر خود را صرف کارهای بیهوده می‌کنند، به ترتیب دچار چه نوعی از غفلت شده‌اند؟

- (۱) توانمندی‌های خود - ارزش عمر خود
- (۲) ارزش‌های درونی - ارزش عمر خود
- (۳) توانمندی‌های خود - وظیفه خود
- (۴) ارزش‌های درونی - وظیفه خود

۶۸- در راستای عبارت ﴿كذلك اتكأيتنا فنسيتها﴾، کار معلم را چگونه باید توصیف کرد؟

- (۱) معلمی، انتقال علم و تجربه، انقاد غریق و کلید عزت، بصیرت و مصونیت است.
 - (۲) کار معلم زدودن غبار غفلت و بیدار کردن انسان خوابیده‌ای است که از گوهر عمر و زندگانی‌اش غافل است.
 - (۳) اتصال معلم و استاد و مربی به خداوند، نقش مهمی در انجام مسئولیت آن‌ها یعنی ارشاد و هدایت مردم دارد.
 - (۴) هنر معلم در آموزش مسائل علمی با نگاه توحیدی و تربیتی است و ارزش کار او به حیات دل‌ها و نجات انسان‌هاست.
- ۶۹- تفکر جوان هفده‌ساله‌ای که در وصیت‌نامه خود نوشته است: «جسمم را به خاک، روحم را به خدا و راهم را به شما می‌سپارم.» اثر تربیت معلم با توجه به کدام آیه شریفه بوده و پرورشگاه این تفکر کجاست؟

- (۱) ﴿قُلْ اِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِيْنَ خَسِرُواْ اَنْفُسَهُمْ﴾ - مسجد
- (۲) ﴿اُولَئِكَ كَالْاَنْعَامِ بَلْ هُمْ اَضَلُّ﴾ - مسجد
- (۳) ﴿قُلْ اِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِيْنَ خَسِرُواْ اَنْفُسَهُمْ﴾ - مدرسه
- (۴) ﴿اُولَئِكَ كَالْاَنْعَامِ بَلْ هُمْ اَضَلُّ﴾ - مدرسه

۷ ارزش و امتیاز هفتم معلمی

۷۰- از نشانه‌های برتری اعمال چیست و کدام آیه شریفه حاکی از آن است؟

- (۱) ماندگاری آثار آن - ﴿و يَضَعُ عَنْهُمْ اَصْرَهُمْ وَاغْلَالِیْ اَلَّتِیْ كَانَتْ عَلَیْهِمْ﴾
 - (۲) مایه هدایت و نجات بودن - ﴿و يَضَعُ عَنْهُمْ اَصْرَهُمْ وَاغْلَالِیْ اَلَّتِیْ كَانَتْ عَلَیْهِمْ﴾
 - (۳) ماندگاری آثار آن - ﴿و اجْعَلْ لِّیْ لِسَانٌ صَدَقٍ فِی الْاٰخِرِیْنَ﴾
 - (۴) مایه هدایت و نجات بودن - ﴿و اجْعَلْ لِّیْ لِسَانٌ صَدَقٍ فِی الْاٰخِرِیْنَ﴾
- ۷۱- با توجه به آیه شریفه ﴿و جعلها كلمة باقية فی عقبه لعلهم يرجعون﴾، خداوند چه چیزی را ماندگار قرار داد و این آیه مربوط به کدام پیامبر الهی است؟
- (۱) هدایت الهی - حضرت موسی (ع)
 - (۲) هدایت الهی - حضرت ابراهیم (ع)
 - (۳) کلمه توحید - حضرت موسی (ع)
 - (۴) کلمه توحید - حضرت ابراهیم (ع)

۷۲- درخواست حضرت ابراهیم (ع) از خداوند به ترتیب برای «خود» و «نسل خود» چه بود؟

- (۱) در تاریخ ماندگار باشد. - قراردادن رهبری امت و اقامه نماز در ذریه ایشان
- (۲) در تاریخ ماندگار باشد. - باقی‌ماندن هدایت و رهبری در نسل ایشان
- (۳) پیام او نسبت به همه انبیا ماندگارتر باشد. - قراردادن رهبری امت و اقامه نماز در ذریه ایشان
- (۴) پیام او نسبت به همه انبیا ماندگارتر باشد. - باقی‌ماندن هدایت و رهبری در نسل ایشان

۷۳- درخواست حضرت ابراهیم (ع) از خداوند چه بود و خداوند نیز به دعای ایشان چگونه پاسخ داد؟

- (۱) ﴿و ما اسألكم علیه من اجر ان اجری الا علی رب العالمین﴾ - ﴿اِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جِزَاءً وَكَانَ سَعِیْكُمْ مَشْكُورًا﴾
- (۲) ﴿و اجعل لی لسان صدق فی الاخرین﴾ - ﴿و جعلها كلمة باقية فی عقبه لعلهم يرجعون﴾
- (۳) ﴿و ما اسألكم علیه من اجر ان اجری الا علی رب العالمین﴾ - ﴿و جعلها كلمة باقية فی عقبه لعلهم يرجعون﴾
- (۴) ﴿و اجعل لی لسان صدق فی الاخرین﴾ - ﴿اِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جِزَاءً وَكَانَ سَعِیْكُمْ مَشْكُورًا﴾

۷۴- با توجه به عبارت «سپه‌دین» کدام گزینه درست است؟

- (۱) ایمان باید منجر به هدایت انسان شود و گرنه ماندگار نیست.
- (۲) هدایتی که منجر به حیات دل و نجات انسان شود، ماندگار است.
- (۳) معلم ربانی، هادی و ناجی است و ارزش کار او به حیات دل‌هاست.
- (۴) ایمان به تنهایی کافی نیست، بلکه هدایت الهی باید تداوم داشته باشد.

۷۵- آیه شریفه ﴿و اجعل لی لسان صدق فی الاخرین﴾ به کدام ارزش و امتیاز معلمی اشاره دارد؟

- (۱) معلم با گران‌ترین گوهر هستی سروکار دارد.
- (۲) معلمی در نگاه معصومین (ع) جایگاه رفیع دارد.
- (۳) کار روی فکر افراد، ماندگار است.
- (۴) معلم ربانی، هادی و ناجی بشر است.

۷۶- از آیه شریفه ﴿كلمة باقية فی عقبه﴾ کدام مفهوم مستفاد می‌گردد؟

- (۱) فریاد توحید در تاریخ می‌ماند، گرچه مردم زمان به آن گوش نکنند.
- (۲) ایمان به تنهایی کافی نیست، بلکه هدایت الهی باید تداوم داشته باشد.
- (۳) کلمه توحید در میان همه پیامبران مشترک بوده و سبب وحدت دین شده است.
- (۴) زمانی کلمه توحید ماندگار می‌شود که با تعلیم و تربیت پیامبران همراه شود.

۷۷- از آیه شریفه ﴿و اجعل لی لسان صدق فی الاخرین﴾ کدام مفهوم استنباط می‌گردد و «رهبری امت» همراه با کدام مورد، دعای حضرت ابراهیم (ع) برای نسل خود بود؟

- (۱) یکی از نشانه‌های برتری اعمال، ماندگاری آثار آن است. - برپایی توحید
- (۲) فریاد توحید در تاریخ می‌ماند، گرچه مردم زمان به آن گوش نکنند. - برپایی توحید
- (۳) یکی از نشانه‌های برتری اعمال، ماندگاری آثار آن است. - اقامه نماز
- (۴) فریاد توحید در تاریخ می‌ماند، گرچه مردم زمان به آن گوش نکنند. - اقامه نماز

۷۸- پاسخ ﴿و جعلها كلمة باقية فی عقبه﴾ در جواب چه درخواستی بود و خداوند چه دلیلی برای آن بیان فرموده است؟

- (۱) تداوم هدایت الهی - ﴿سپه‌دین﴾
- (۲) ماندگاری نام نیک در تاریخ - ﴿لعلهم يرجعون﴾
- (۳) تداوم هدایت الهی - ﴿لعلهم يرجعون﴾
- (۴) ماندگاری نام نیک در تاریخ - ﴿سپه‌دین﴾

۷۹- «ماندگاری آثار عمل» پیام به دست آمده از کدام آیه شریفه است و ماندگارترین کار چیست؟

- (۱) ﴿و اجعل لی لسان صدق فی الآخرين﴾ - تعلیم و تربیت
(۲) ﴿و یضع عنهم اصرهم و الاغلال الّتی کانت علیهم﴾ - زدودن غفلت از انسان
(۳) ﴿و اجعل لی لسان صدق فی الآخرين﴾ - زدودن غفلت از انسان
(۴) ﴿و یضع عنهم اصرهم و الاغلال الّتی کانت علیهم﴾ - تعلیم و تربیت

۸ ارزش و امتیاز هشتم معلمی

۸۰- آیت الله العظمی گلپایگانی، راه مورد رضایت امام زمان عجل الله تعالی فرجه را انجام چه کاری دانسته اند؟

- (۱) تدریس در کلاس بیست نفری و مخاطبان از نسل نو
(۲) فقیه شدن و یادگیری تخصص دین
(۳) دوری از دربار فاسد و روی آوردن به تبلیغ دین
(۴) روی آوردن به معلمی و کلاس داری با وجود امکان فقاهت
- ۸۱- آیت الله مشکینی از اساتید بزرگ قم، با بیان جمله «من حاضرم پاداش تدریس برای صدها طلبه فاضل را به تو بدهم تا در مقابل، پاداش این کلاس بیست نفری و تدریس برای بچه ها را به من بدهی.» کدام ارزش معلمی را یادآور شدند؟
- (۱) کار روی فکر افراد ماندگار است. (۲) کار معلمی را مقدس بدانیم. (۳) کلاس داری را ساده نگیریم. (۴) ارزش علم بیش از هر چیزی است.
- ۸۲- مشخص کنید جمله زیر با کدام ارزش معلمی در ارتباط است؟
- «در کلاس، آینده یک انسان رقم می خورد. کلاس می تواند افراد را از پرتگاه های جهالت دور کند و مسیر زندگی یک فرد و نقشه راه او را تغییر دهد.»
- (۱) کار روی فکر افراد ماندگار است. (۲) کلاس داری را ساده نگیریم. (۳) معلمی یک انتخاب صحیح است. (۴) معلمی شغل نیست، عبادت است.
- ۸۳- با توجه به متن زیر، به کدام علت باید «کلاس داری را ساده نگیریم»؟
- آیت الله گلپایگانی، وقتی راجع به کلاس داری من مطالبی شنیدند، خواستند که کلاس مرا ببینند. تابلو و تخته سیاهی را به منزل ایشان بردم و برای ایشان نمونه هایی از درسی که برای نسل نو می گفتم، ارائه دادم. سپس به ایشان گفتم: «من امکان فقیه شدن دارم، ولی فعلاً معلم شده ام.» ایشان فرمود: «این راهی که شما پیش گرفته ای، الان بیشتر مورد نیاز است.»
- (۱) کلاس افراد را از پرتگاه های جهالت دور می کند و آینده او را رقم می زند.
(۲) کلاس داری، به ویژه اگر نسل نو مخاطب آن باشد، از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است.
(۳) هنر معلم در آموزش مسائل علمی با نگاه توحیدی و تربیتی است و ارزش کار او به حیات دل ها و نجات انسان هاست.
(۴) اگر انسان درست تربیت شود، از فرشته برتر می شود و اگر منحرف گردد، از هر حیوانی پست تر خواهد شد.

۹ ارزش و امتیاز نهم معلمی

۸۴- اگر بگوییم: «آموزش و تحصیلات، هم می تواند دامی برای تحصیل کردگان و ایجاد وابستگی آن ها به ابرقدرت ها شود، هم وسیله نجات بشر از شر طاغوت ها» بر کدام ارزش معلمی صحه گذارده ایم؟

- (۱) کار معلمی را مقدس بدانیم.
(۲) تعلیم و تربیت باعث حیات معنوی مخاطب می شود.
(۳) معلم ربّانی، هادی و ناجی بشر است.
(۴) معلم با گران ترین گوهر هستی سروکار دارد.
- ۸۵- بر اساس آیات قرآن کریم، یکی از شاخصه ها و اهداف بزرگ حضرت موسی علیه السلام چه چیزی بود و ایشان در این خصوص با صراحت به فرعون چه گفت؟
- (۱) رهاسازی مردم از ستمگران - ﴿ان ارسل معنا بنی اسرائیل﴾
(۲) نجات بنی اسرائیل از شرّ فرعون - ﴿و یضع عنهم اصرهم و الاغلال الّتی کانت علیهم﴾
(۳) رهاسازی مردم از ستمگران - ﴿و یضع عنهم اصرهم و الاغلال الّتی کانت علیهم﴾
(۴) نجات بنی اسرائیل از شرّ فرعون - ﴿ان ارسل معنا بنی اسرائیل﴾
- ۸۶- در کدام آیه شریفه، نشانه فقیه به درستی ذکر شده است؟
- (۱) ﴿و یضع عنهم اصرهم و الاغلال الّتی کانت علیهم﴾
(۲) ﴿فلولا نفر من کل فرقة منهم طائفة لیفتقوها فی الدین﴾
(۳) ﴿و انقذهم من اعدائهم﴾
(۴) ﴿یعلّمهم الکتاب و الحکمة و یرزقهم﴾
- ۸۷- با توجه به این که: «معلم ربّانی، هادی و ناجی بشر است.» قرآن کریم یکی از وظایف انبیا را در کدام آیه شریفه بیان کرده است؟
- (۱) ﴿یا ایّها الذین آمنوا استجیبوا لله و للرسول اذا دعاکم لما یرحکم﴾
(۲) ﴿من عمل صالحاً من ذکر او انثی و هو مؤمن فلنحییته حیاة طیبة﴾
(۳) ﴿و یعلّمهم الکتاب و الحکمة و یرزقهم﴾
(۴) ﴿و یضع عنهم اصرهم و الاغلال الّتی کانت علیهم﴾
- ۸۸- هرگاه با بیان یک تمثیل بپرسیم: «تلفن همراه که یک وسیله ارتباطی است و نزد هر کس است، اما آیا خود «ارتباط» هم هست؟» پیام کدام یک از آیات شریفه زیر پاسخی به این سؤال است و بر کدام ارزش معلمی تأکید کرده ایم؟
- (۱) ﴿من عمل صالحاً من ذکر او انثی و هو مؤمن فلنحییته حیاة طیبة﴾ - معلم ربّانی، هادی و ناجی بشر است.
(۲) ﴿من عمل صالحاً من ذکر او انثی و هو مؤمن فلنحییته حیاة طیبة﴾ - تعلیم و تربیت، باعث حیات معنوی مخاطب می شود.
(۳) ﴿و یضع عنهم اصرهم و الاغلال الّتی کانت علیهم﴾ - معلم ربّانی، هادی و ناجی بشر است.
(۴) ﴿و یضع عنهم اصرهم و الاغلال الّتی کانت علیهم﴾ - تعلیم و تربیت، باعث حیات معنوی مخاطب می شود.
- ۸۹- هرگاه با کلام مولای متقیان، امام علی علیه السلام همراه شویم، دو مورد از ثمرات علم را در احادیث «ثمره العلم ...» چگونه درمی یابیم؟
- (۱) شناخت خداوند - هدایت الهی (۲) عمل صالح - هدایت الهی (۳) شناخت خداوند - بندگی خدا (۴) عمل صالح - بندگی خدا

۹۰- در قرآن کریم آمده است که گروهی جذب اموال قارون شده بودند و می گفتند: «ای کاش ما هم مثل قارون ثروتمند بودیم.» در پاسخ به آن‌ها، چه عبارتی و توسط چه کسانی بیان شده است؟

- (۱) ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ﴾ - متقین
(۲) ﴿وَيَلِكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ﴾ - متقین
(۳) ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ﴾ - اهل علم
(۴) ﴿وَيَلِكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ﴾ - اهل علم

۹۱- از آیه شریفه ﴿وَيَلِكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ﴾ کدام یک از ثمرات و نتایج علم واقعی برداشت می شود؟

- (۱) در تشخیص دنیا و آخرت اشتباه نمی کند.
(۲) مسائل علمی را با نگاه توحیدی می بیند.
(۳) بندگی خدا را بر همه چیز مقدم قرار می دهد.
(۴) عمر خود را صرف کارهای لغو و بیهوده نمی کند.

۹۲- به چه علت می گوئیم: «گرفتن مدرک و عنوان، نشانه بلوغ عقل و کمال انسانیت نیست»؟

- (۱) ربوبیت زمانی کامل می شود که براساس علم، حکمت، مصلحت و رحمت باشد.
(۲) عالم با همه پیچیدگی ها، تنوعات، نعمت ها و ابتلائاتش برای تربیت انسان ساخته شده است.
(۳) اتصال معلم و استاد به خداوند متعال، نقش مهمی در هدایت و ارشاد مردم دارد.
(۴) تعلیمات عالم ربانی باید حیات آفرین و نجات بخش باشد.

۹۳- افرادی که با عبارت ﴿وَيَلِكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ﴾ دنیادوستان را مورد عتاب قرار می دهند، به کدام یک از نتایج علم دست یافته اند؟

- (۱) «اطلبوا العلم من المهد الى اللحد»
(۲) ﴿كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقْبِهِ﴾
(۳) «ثمرة العلم العبادة»
(۴) ﴿وَجَعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْآخِرِينَ﴾
(۱) جدانشدن علم از دین
(۲) غفلت از قیامت
(۳) جدانشدن مادیات از علم
(۴) متصل نبودن به خداوند

۹۵- هنر معلم چیست و ثمره چنین آموزش و تعلیمی کدام است؟

- (۱) رهاسازی افکار جامعه از غل و زنجیرهای گرفتار در آن - شکوفایی علم، حیات قلب، معرفت و انسانیت در متعلمین
(۲) آموزش مسائل علمی با نگاه توحیدی و تربیتی - شکوفایی علم، حیات قلب، معرفت و انسانیت در متعلمین
(۳) رهاسازی افکار جامعه از غل و زنجیرهای گرفتار در آن - واجد نفس مسیحایی شدن و اتصال با خدا و اولیای او
(۴) آموزش مسائل علمی با نگاه توحیدی و تربیتی - واجد نفس مسیحایی شدن و اتصال با خدا و اولیای او

۹۶- ارزش کار معلم به چیست و کدام آیه شریفه بیانگر آن است؟

- (۱) حیات دل ها و نجات انسان ها - ﴿و انقذهم من اعدائهم﴾
(۲) همراه کردن دین با معنویت و علم - ﴿و انقذهم من اعدائهم﴾
(۳) حیات دل ها و نجات انسان ها - ﴿يَعْلَمُهُم الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيَرْكَبُهُم﴾
(۴) همراه کردن دین با معنویت و علم - ﴿يَعْلَمُهُم الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيَرْكَبُهُم﴾

ارزش و امتیاز دهم معلمی

۱۰

۹۷- آیه شریفه: ﴿ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ﴾ به کدام یک از ارزش های معلمی اشاره دارد؟

- (۱) تربیت کار خداست.
(۲) معلمی شغل نیست، عبادت است.
(۳) معلمی را مقدس بدانیم.
(۴) ارزش علم بیش از هر چیزی است.

۹۸- آیات زیر به ترتیب بیانگر عدم محدودیت اسلام برای آموزش در چه حیطه های است؟

- ﴿فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ لِيُرِيَهُ كَيْفَ يُوَارِي سَوْآتَ أَخِيهِ﴾
﴿فَلَوْلَا نَفَرَ مِن كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ﴾
(۱) انسانی - مقداری
(۲) انسانی - جغرافیایی
(۳) مکانی - مقداری
(۴) مکانی - جغرافیایی

۹۹- اسلام در چه صورتی شکار را برای انسان حلال می داند و این مسئله حاکی از کدام نکته است؟

- (۱) صید حیوانات شکاری که برای شکار گسیل شده اند. - ارزش آموزش در اسلام
(۲) سگ آموزش دیده شکاری بیاورد. - اهمیت نگاه توحیدی و تربیتی در دین
(۳) صید حیوانات شکاری که برای شکار گسیل شده اند. - اهمیت نگاه توحیدی و تربیتی در دین
(۴) سگ آموزش دیده شکاری بیاورد. - ارزش آموزش در اسلام

۱۰۰- از دقت در کدام یک از کلام پیشوایان دین می فهمیم که «در اسلام محدودیت مکانی برای آموزش وجود ندارد»؟

- (۱) «اطلبوا العلم من المهد الى اللحد»
(۲) «لو كان العلم منوطاً بالتَّيْرَاتِ لَتَنَاولَهُ رِجَالٌ مِّنْ فَارِسٍ»
(۳) «اطلبوا العلم و لو بالصَّيْنِ»
(۴) «لو يعلم الناس ما في طلب العلم لطلبوه»

۱۰۱- خداوند با کدام آیه شریفه، انسان را به این نکته رهنمون می سازد که در اسلام برای آموزش، محدودیت «انسانی» وجود ندارد؟

- (۱) ﴿فَلَوْلَا نَفَرَ مِن كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ﴾
(۲) «لو يعلم الناس ما في طلب العلم لطلبوه و لو بسفك المهج و خوض اللجج»
(۳) ﴿فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ لِيُرِيَهُ كَيْفَ يُوَارِي سَوْآتَ أَخِيهِ﴾
(۴) ﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّنْ ذَكَرٍ أَوْ انْثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّه حَيَاةً طَيِّبَةً﴾

۱۰۲- پیامبر اکرم ﷺ بهای آزادی کسانی را که در جنگ اسیر می شدند، چه چیزی قرار داده بود و این امر حاکی از عدم وجود کدام نوع محدودیت برای آموزش است؟

- (۱) آموزش خواندن و نوشتن به ده نفر از مسلمانان - مکتبی
(۲) فراگیری تعلیم اسلام و قبول آن - مکتبی
(۳) آموزش خواندن و نوشتن به ده نفر از مسلمانان - جغرافیایی
(۴) فراگیری تعلیم اسلام و قبول آن - جغرافیایی

۱۰۳- از حدیث شریف «لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي طَلَبِ الْعِلْمِ لَطَلَبُوهُ وَلَوْ بِسَفْكِ الْمُهْجِ وَخَوْضِ اللَّجَجِ» کدام پیام مستفاد می‌شود؟

- (۱) برای فراگیری یک نکته، مرگ صدساله هم ارزشمند است.
- (۲) اسلام برای آموزش، محدودیت جانی قائل نیست.
- (۳) آموزش به قیمت جان انسان‌ها و انواع مشکلات است.
- (۴) در اسلام محدودیت مکتبی برای علم وجود ندارد.

۱۰۴- با توجه به آیه «ن وَالْقَلَمِ وَمَا يَسْطُرُونَ» خداوند برای توجه به علم چه عملی را انجام داده و این عمل ما را به چه کاری رهنمون می‌سازد؟

- (۱) قلم و نویسندگان را مورد احترام قرار داده است. - علم را مقدس بدانیم.
- (۲) هم به قلم قسم خورده است و هم به آن چه نوشته می‌شود. - معلمی را کار خدا بدانیم.
- (۳) قلم و نویسندگان را مورد احترام قرار داده است. - معلمی را کار خدا بدانیم.
- (۴) هم به قلم قسم خورده است و هم به آن چه نوشته می‌شود. - علم را مقدس بدانیم.

۱۰۵- رسول خدا ﷺ با بیان احادیث «اطلبوا العلم من المهد الى اللحد» و «اطلبوا العلم و لو بالصّين» از عدم محدودیت آموزش در چه زمینه‌هایی خبر داده است؟

- (۱) زمانی - جغرافیایی (۲) زمانی - مکانی (۳) جانی - مکانی (۴) جانی - جغرافیایی

۱۰۶- عبارت «و لو بسفك المهج و خوض اللجج» محدودیت علم را در کدام مورد از بین برده است و کدام حدیث شریف قائل به محدودیت مکانی برای علم نیست؟

- (۱) جانی - «اطلبوا العلم و لو بالصّين»
- (۲) زمانی - «لو كان العلم منوطاً بالثّريا لتناوله رجال من فارس»
- (۳) زمانی - «اطلبوا العلم و لو بالصّين»
- (۴) جانی - «لو كان العلم منوطاً بالثّريا لتناوله رجال من فارس»

۱۰۷- خداوند با بیان عبارت قرآنی «صد سال پیش، در این‌جا مردی و اکنون تو را زنده کردم. به الاغ خود بنگر که چگونه او را دوباره زنده می‌کنم و به غذای خود بنگر که چگونه پس از صد سال هنوز فاسد نشده است.» به عزیر کدام نکته را ثابت می‌کند؟

- (۱) در اسلام محدودیت زمانی برای آموزش وجود ندارد.
- (۲) برای فراگیری یک نکته، مرگ صدساله هم ارزشمند است.
- (۳) استاد و معلم، باید به پیروی از خدا، به مخاطب حیات ببخشد.
- (۴) معلم ربّانی، هادی و ناجی است و ارزش کار تعلیم، نجات انسان‌هاست.

ارزش و امتیاز یازدهم معلمی

۱۱

۱۰۸- با توجه به آیه شریفه «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ» تعلیم و تربیت چه تأثیری برای انسان دارد؟

- (۱) زندگی پاک و طیب به انسان می‌بخشد.
- (۲) هادی و ناجی بشر است.
- (۳) باعث حیات معنوی مخاطب می‌شود.
- (۴) موجب رشد انسان در تمام زمینه‌ها می‌گردد.

۱۰۹- مقصود از حیاتی که با دعوت انبیا ﷺ فراهم می‌آید، چیست؟

- (۱) حیاتی که انسان را جاودانه می‌کند.
- (۲) حیات روح پس از مرگ
- (۳) حیات مادی و معنوی
- (۴) حیات در تمام زمینه‌ها

۱۱۰- با توجه به عبارت: «إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ» خداوند متعال و انبیا ﷺ مردم را به چیزی دعوت کرده‌اند؟

- (۱) اطاعت از فرمان خدا و پیامبران واجب است.
- (۲) پذیرش دعوت انبیا، شرط حیات طیبه است.
- (۳) حیات انسان در ایمان و عمل صالح است.
- (۴) زندگی پاک و باصفا موجب حیات معنوی انسان می‌شود.

۱۱۱- آیه شریفه «فَلَنَحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً» رمز رسیدن به زندگی پاک و طیب را چه کاری بیان کرده و این امر معلول چیست؟

- (۱) اطاعت از فرامین خدا و انبیا - ایمان و عمل صالح
- (۲) اطاعت از فرامین خدا و انبیا - بندگی و شناخت خدا
- (۳) اتصال دین به خداوند - ایمان و عمل صالح
- (۴) اتصال دین به خداوند - بندگی و شناخت خدا

۱۱۲- چگونه استاد و معلم می‌تواند جهل را به علم، یأس را به امید، غفلت را به هوشیاری و ترس را به شجاعت تبدیل کند؟

- (۱) تنها به انتقال اطلاعات و علوم اکتفا نکند و آموزه‌های دینی را بیاموزد.
- (۲) با اتصال به خداوند متعال، علم، حکمت، مصلحت و رحمت الهی را به متعلم منتقل کند.
- (۳) علم را مقدس بداند و برای آن محدودیت قائل نشود و در هر شرایطی آموزش را اولویت قرار دهد.
- (۴) با پیروی از خدا و پیامبر ﷺ و با نفس مسیحیایی خود، به مخاطب حیات ببخشد.

۱۱۳- در چه صورتی استاد، واجد نفس مسیحیایی می‌شود؟

- (۱) در تشخیص دنیا و آخرت اشتباه نکند و علم حقیقی داشته باشد که از دین جدا نیست.
- (۲) رسالت خود را رسالتی الهی، نبوی و علوی بداند و اتصال خود را با خدا و اولیای خدا مستحکم کند.
- (۳) حیاتی را که با دعوت انبیا ﷺ فراهم می‌آید، در تمام زمینه‌های فکری، معنوی، عقلی و اخلاقی دنبال کند.
- (۴) وظیفه انبیا را که رهاسازی افکار جامعه از غل و زنجیرهای گرفتار به آن است، انجام دهد.

۱۱۴- کدام عمل در تعلیم و تربیت، مثل جداشدن سوزن از نخ است که به جای دوزندگی، سوراخ می‌کند و صدمه می‌زند؟

- (۱) انتقال علم بدون تزکیه
- (۲) جداشدن مادیات از معنویات
- (۳) متصل‌نبودن به خدا و پیامبران
- (۴) رها نکردن افکار مردم از غل و زنجیر ستمگران

۱۱۵- زمانی که «دنیاگرایی به ابدگرایی، اطاعت از نااهلان به اطاعت از اولیای معصوم و عادل و اسراف به صرفه‌جویی» تبدیل شود، کدام ارزش معلمی بروز یافته است؟

- (۱) تعلیم و تربیت باعث حیات معنوی مخاطب می‌شود.
- (۲) معلم ربّانی، هادی و ناجی بشر است.
- (۳) کار روی فکر افراد ماندگار است.
- (۴) معلم با گران‌ترین گوهر هستی سروکار دارد.

۱۱۶- حیات انسان، در کدام عامل است و کدام آیه شریفه بیانگر آن است؟

- (۱) پذیرش دعوت انبیا - «و يضع عنهم اصرهم و اغلال آلتي كانت عليهم»
- (۲) ایمان و عمل صالح - «من عمل صالحاً من ذكر او انثى و هو مؤمن ...»
- (۳) پذیرش دعوت انبیا - «من عمل صالحاً من ذكر او انثى و هو مؤمن ...»
- (۴) ایمان و عمل صالح - «و يضع عنهم اصرهم و اغلال آلتي كانت عليهم»

ارزش و امتیاز دوازدهم معلمی

۱۲

۱۱۷- خداوند آن‌جا که سخن از آفرینش انسان است و آن‌جا که سخن از علم و فرهنگ است، خود را چگونه معرفی کرده است؟

- (۱) کریم - علیم (۲) ربّ - علیم (۳) کریم - اکرم (۴) ربّ - اکرم

۱۱۸- در سوره «الرحمن» به ترتیب به چه خبرهایی اشاره شده است؟

- (۱) مقام پروردگار - آفرینش انسان (۲) تعلیم قرآن - آفرینش انسان (۳) مقام پروردگار - تعلیم قرآن (۴) آفرینش انسان - تعلیم قرآن

۱۱۹- خداوند هنگام سخن از کدام موضوع، خود را «کریم» معرفی می‌کند؟

- (۱) «دعاکم لما یحییکم» (۲) «و جعلها کلمةً باقیةً فی عقبه» (۳) «علّم آدم الاسماء» (۴) «الذی خلقک فسوّاک فعدلک»

۱۲۰- موضوع آیات «اقرا و ربک الاکرم» و «یا ایها الناس ما غرک بربک الکریم» به ترتیب چیست؟

- (۱) علم و فرهنگ - آفرینش انسان (۲) هدایت الهی - آفرینش انسان (۳) علم و فرهنگ - حیات انسان (۴) هدایت الهی - حیات انسان

۱۲۱- از تعبیر به‌کاررفته در آیات «الرحمن * علّم القرآن * خلق الانسان» کدام پیام برداشت می‌شود؟

- (۱) اول باید راه هدایت به انسان تعلیم داده شود. (۲) علم و فرهنگ بالاترین ارزش را دارد. (۳) ارزش علم و فرهنگ به الهی‌بودن آن است. (۴) اتصال معلم و مربی به خداوند، جایگاه مهمی دارد.

سوالات مفهومی

۱۲۲- در هر یک از عبارات زیر، به ترتیب، چه کسی به عنوان معلم بیان شده است؟

الف) «علّم آدم الاسماء» ب) «یعلّمهم الکتاب والحکمة» ج) «یسئلونک»

- (۱) پیامبران - پیامبر اکرم (ص) - خداوند (۲) خداوند - پیامبر اکرم (ص) - انبیا (۳) خداوند - انبیا - پیامبر اکرم (ص) (۴) پیامبران - انبیا - پیامبر اکرم (ص)

۱۲۳- پاسخ سؤال‌های زیر به ترتیب کدام است؟

♦ طبق آیه «کذلک انتک آیاتنا فنسیتها» عده‌ای از چه چیزی غافل‌اند؟

♦ با توجه به آیه «واجعل لی لسان صدق فی الاخرین» یکی از نشانه‌های برتری اعمال چیست؟

♦ در آیه «فلو لا نفر من کل فرقة منهم طائفة لیفتقوها فی الدین» اسلام برای آموزش کدام نوع محدودیت را قائل نشده است؟

- (۱) توانمندی‌های خود - نسل نیکو داشتن - جغرافیایی (۲) وظیفه خود - ماندگاری آثار آن - مقداری (۳) توانمندی‌های خود - ماندگاری آثار آن - جغرافیایی (۴) وظیفه خود - نسل نیکو داشتن - مقداری

(ترکیبی با فصل ۱)

۱۲۴- آیه «الرحمن * علّم القرآن» بیانگر کدام یک از ارزش‌ها و امتیازات معلمی است؟

(۱) معلمی شغل نیست، عبادت است. - ارزش علم بیش از هر چیزی است.

(۲) کار معلمی را مقدس بدانیم. - ارزش علم بیش از هر چیزی است.

(۳) معلمی شغل نیست، عبادت است. - معلم با گران‌ترین گوهر هستی سروکار دارد.

(۴) کار معلمی را مقدس بدانیم. - معلم با گران‌ترین گوهر هستی سروکار دارد.

(ارتباط مفهومی)

۱۲۵- آیه شریفه «و انقذهم من اعدائهم» با کدام یک از آیات زیر در راستای ارزش‌های معلمی به یک ارزش مشترک اشاره دارد؟

(۱) «یا ایها الذین آمنوا استجبوا لله و للرسول اذا دعاکم لما یحییکم» (۲) «یا ایها الانسان ما غرک بربک الکریم * الذی خلقک فسوّاک فعدلک»

(۳) «و یضع عنهم اصرهم و الاغلال الّتی کانت علیهم» (۴) «من عمل صالحاً من ذکر او انثی و هو مؤمن فلنحییته حیاة طيبة»

(رابطه علت و معلولی)

۱۲۶- هر یک از موارد زیر به کدام علت پدید آمده‌اند؟

♦ حیات انسان

(۱) داشتن علم واقعی - «فی ضلال مبین»

(۳) داشتن علم واقعی - «اولئک هم الغافلون»

(۲) ایمان و عمل صالح - «فی ضلال مبین»

(۴) ایمان و عمل صالح - «اولئک هم الغافلون»

۱۲۷- متن زیر را بخوانید و سپس بگویید به کدام یک از امتیازهای معلمی اشاره دارد؟

مرحوم آیت‌الله مشکینی، یکی از اساتید بزرگ قم، شبی به کلاس آمد و تا پایان کلاس در کنار بچه‌ها نشست. سپس فرمود: «من حاضرم پاداش تدریس برای صدها طلبه فاضل را به تو بدهم تا در مقابل، پاداش این کلاس بیست‌نفری و تدریس برای بچه‌ها را به من بدهی.»

- (۱) کار روی فکر افراد ماندگار است. (۲) کار خود را مقدس بدانیم. (۳) کلاس‌داری را ساده نگیریم. (۴) معلمی یک انتخاب صحیح است.

(ترکیبی با فصل ۳)

۱۲۸- آیه شریفه «الرحمن * علّم القرآن» به ترتیب به کدام یک از امتیازات و وظایف معلمی اشاره دارد؟

(۱) ارزش علم بیش از هر چیزی است. - جبران ضعفها (۲) معلم با گران‌ترین گوهر هستی سروکار دارد. - جبران ضعفها

(۳) ارزش علم بیش از هر چیزی است. - همدردی (۴) معلم با گران‌ترین گوهر هستی سروکار دارد. - همدردی

۱۲۹- به ترتیب مشخص کنید موارد ذکرشده با کدام امتیازات و ارزش‌های معلمی در ارتباط هستند؟

♦ اتصال معلم و استاد و مربی به خداوند متعال، نقش مهمی در انجام مسئولیت آن‌ها که ارشاد و هدایت مردم است، دارد.

♦ هنر معلم در آموزش مسائل علمی با نگاه توحیدی و تربیتی است.

(۱) معلمی شغل نیست، عبادت است. - معلم ربّانی، هادی و ناجی بشر است.

(۲) تربیت کار خداست. - تعلیم و تربیت، باعث حیات معنوی مخاطب می‌شود.

(۳) معلمی شغل نیست، عبادت است. - تعلیم و تربیت، باعث حیات معنوی مخاطب می‌شود.

(۴) تربیت کار خداست. - معلم ربّانی، هادی و ناجی بشر است.

۱۳۰- در دیدگاه توحیدی، «ثمره العلم ...» چه چیزهایی بیان شده است؟

(۱) آزادی از شر طاغوت‌ها - بندگی خدا

(۲) آزادی از شر طاغوت‌ها - ماندگاری عمل

(۳) شناخت خداوند - بندگی خدا

(۴) شناخت خداوند - ماندگاری عمل

۱۳۱- علت عبارات قرآنی ﴿كذلك اتتك آياتنا فنسيتها﴾ و ﴿و لم نك نطعم المسكين﴾ کدام است؟
 (۱) ﴿اولئك هم الغافلون﴾ (۲) ﴿اولئك كالانعام بل هم اضل﴾ (۳) ﴿نسوا يوم الحساب﴾ (۴) ﴿تقولون ما لا تعلمون﴾

۱۳۲- مشکل بزرگ امروز جامعه بشری، جدا شدن مفاهیم کدام یک از آیات شریفه زیر از یکدیگر است؟
 (۱) ﴿من عمل صالحاً من ذكر او انثى و هو مؤمن فلنحييته حياة طيبة﴾ (۲) ﴿و جعلها كلمة باقية فى عقبه لعلهم يرجعون﴾
 (۳) ﴿و يعلمهم الكتاب و الحكمة و يزكهم﴾ (۴) ﴿استجيبوا لله و للرسول اذا دعاكم لما يحييكم﴾

۱۳۳- پاسخ هر یک از سؤالات زیر به ترتیب در کدام گزینه بیان شده است؟
 الف) هنر معلمی در چیست؟
 ب) ثمره چنین تعلیمی چه خواهد بود؟
 ج) ارزش کار معلمی به چه عاملی بستگی دارد؟

- (۱) زدودن غبار غفلت از انسان‌ها - زندگی پاک - نجات انسان‌ها
- (۲) آموزش مسائل علمی با نگاه توحیدی و تربیتی - زندگی پاک - ماندگاری اثر اعمال
- (۳) زدودن غبار غفلت از انسان‌ها - حیات قلب - ماندگاری اثر اعمال
- (۴) آموزش مسائل علمی با نگاه توحیدی و تربیتی - حیات قلب - نجات انسان‌ها

۱۳۴- هر یک از احادیث زیر با کدام ارزش و امتیاز معلمی ارتباط دارد؟
 الف) «ثمره العلم العبادة»
 ب) «اطلبوا العلم و لو بالصَّيْن»
 ج) «این یقع هذا من عطائه یعنی تعلیمه»

- (۱) معلم ربّانی، هادی و ناجی بشر است. - کار معلمی را مقدس بدانیم. - معلمی در نگاه معصومین جایگاه رفیع دارد.
- (۲) ارزش علم بیش از هر چیزی است. - کار معلمی را مقدس بدانیم. - معلمی شغل نیست، عبادت است.
- (۳) معلم ربّانی، هادی و ناجی بشر است. - تربیت کار خداست. - معلمی در نگاه معصومین جایگاه رفیع دارد.
- (۴) ارزش علم بیش از هر چیزی است. - تربیت کار خداست. - معلمی شغل نیست، عبادت است.

۱۳۵- چه تعداد از پیام عبارات زیر صحیح است؟

- الف) عده‌ای از ارزش عمر خود غافلند: ﴿كذلك اتتك آياتنا فنسيتها﴾
 ب) نشانه فقیه آن است که مردم را از شر دشمنانشان آزاد سازد: ﴿و يضع عنهم اصرهم و الاغلال﴾
 ج) اسلام هیچ محدودیت انسانی برای آموزش قائل نیست: ﴿فبعت الله غراباً يبيح فى الارض﴾
 د) در قرآن آن چه بیش از همه برای توصیف انبیا استفاده شده، تعبیر: ﴿يعلّمهم الكتاب و الحكمة﴾ است.

(۱) ۴ (۲) ۱ (۳) ۳ (۴) ۲

۱۳۶- کدام یک از جملات زیر، در خصوص ارزش «معلم ربّانی، هادی و ناجی بشر است.» است؟
 الف) مشکل بزرگ امروز جامعه بشری، جدا شدن مادیات و معنویات و جدا شدن دنیا از آخرت است.
 ب) حیات انسان، در ایمان و عمل صالح است و خداوند متعال و انبیا ﷺ هم مردم را به همان دعوت کرده‌اند.
 ج) اگر انسان درست تربیت شود، از فرشته برتر می‌شود و اگر منحرف گردد، از هر حیوانی پست‌تر خواهد شد.
 د) علم حقیقی، نگاه انسان را توحیدی می‌کند. چنان‌چه در حدیث آمده است: «ثمره علم، شناخت خداوند است.»

(۱) الف و ب (۲) الف و د (۳) ج و ب (۴) ج و د

۱۳۷- هر یک از موارد زیر به کدام عبارات اشاره دارد؟

- ♦ درخواست امام سجاده ﷺ از خداوند در دعای مکارم الاخلاق
- ♦ پاسخ امام حسین ﷺ به معترضین معلم فرزندش
- ♦ درخواست حضرت ابراهیم ﷺ از خدا

- (۱) «انطقنى بالهدى و الهمنى التقوى» - «این یقع هذا من عطائه» - ﴿و اجعل لى لسان صدق فى الآخرين﴾
- (۲) «ربّ زدنى علماً» - «ويلكم ثواب الله خير» - ﴿و اجعل لى لسان صدق فى الآخرين﴾
- (۳) «انطقنى بالهدى و الهمنى التقوى» - «ويلكم ثواب الله خير» - ﴿و جعلنى مبارکاً این ما كنت﴾
- (۴) «ربّ زدنى علماً» - «این یقع هذا من عطائه» - ﴿و جعلنى مبارکاً این ما كنت﴾

۱۳۸- کدام عناوین با آیات و احادیث زیر مطابقت دارد؟

- الف) ﴿اقرا و ربك الاكرم﴾ - تعلیم و تربیت باعث حیات معنوی مخاطب می‌شود.
 ب) «لو يعلم الناس ما فى طلب العلم لطلبوه و لو بسفك المهج» - کار معلمی مقدس است.
 ج) «و لم نك نطعم المسكين» - معلم با گران‌ترین گوهر هستی سروکار دارد.
 د) ﴿الرحمن * علم القرآن﴾ - معلمی یک انتخاب صحیح است.

(۱) الف و د (۲) الف و ج (۳) ب و ج (۴) ب و د

۱۳۹- درستی یا نادرستی موارد زیر، به ترتیب کدام است؟

- ♦ بالاترین صدقات آن است که انسان، دیگری را به راه خیر راهنمایی کند.
- ♦ ربوبیت زمانی کامل است که براساس علم، حکمت، مصلحت و رحمت باشد.
- ♦ یکی از نشانه‌های برتری اعمال، استفاده از ابزارهای متفاوت در آن است.
- ♦ خداوند با بیان داستان عزیر ثابت می‌کند که برای فراگیری یک نکته، مرگ صدساله هم ارزشمند است.

(۱) نادرست - درست - نادرست - درست
 (۲) درست - درست - نادرست - نادرست
 (۳) نادرست - نادرست - درست - درست
 (۴) درست - نادرست - درست - نادرست

۱۴۰- رسیدن به کدام مقام، انسان را خدایی می کند و علت آن که انسان در نقطه مقابل فرشته قرار می گیرد چیست؟

- (۱) «این یقع هذا من عطائه یعنی تعلیمه» - «اولئك كالانعام بل هم اضل» (۲) «الهی انطقنی بالهدی و الهمنی التقوی» - «اولئك هم الغافلون»
(۳) «این یقع هذا من عطائه یعنی تعلیمه» - «اولئك هم الغافلون» (۴) «الهی انطقنی بالهدی و الهمنی التقوی» - «اولئك كالانعام بل هم اضل»

سوالات کنکور

۱۴۱- رسول گرامی اسلام ﷺ بالاترین صدقه را کدام مورد می داند؟

- (۱) مالی را که کسب کردید در راه خدا انفاق کنید.
(۲) برای ترویج و نشر علم، مراکز علمی بسازید.
(۳) با تولید و توزیع علم، به جامعه خدمت کنید.
(۴) چیزی را یاد بگیرید و به دیگران بیاموزید.

(ریاضی فرهنگیان ۱۴۰۴)

۱۴۲- مشکل بزرگ جامعه بشری در باب علم کدام است؟

(ریاضی فرهنگیان ۱۴۰۴)

- (۱) همراهی علم با شهرت (۲) جدایی تعلیم از تزکیه (۳) همراهی علم با ثروت (۴) جدایی تعلیم از تعلم

۱۴۳- آیه شریفه «فبعث الله غراباً یبحث فی الارض لیریه کیف یواری سواة اخیه» کدام نوع از محدودیت را در باب علم نفی می کند؟

(تهرنی فرهنگیان ۱۴۰۴)

- (۱) زمانی (۲) انسانی (۳) مقداری (۴) جغرافیایی

۱۴۴- عبارت قرآنی «فلنجییته حیاة طیبة» شامل چه کسانی می شود؟

(تهرنی فرهنگیان ۱۴۰۴)

- (۱) هر کس که کار نیک انجام دهد و به پاداش قیامت معتقد باشد.
(۲) کسانی که ایمان آورده اند و به دعوت خدا و رسولش پایبند باشند.
(۳) کسانی که برای زندگی اخروی خود از دنیا چیزی فرستاده باشند.
(۴) هر کس کار شایسته ای کند، چه مرد یا زن در حالی که مؤمن باشد.

(انسانی فرهنگیان ۱۴۰۴)

۱۴۵- بیشترین توصیفی که قرآن برای کار انبیا به کار برده، کدام است؟

- (۱) هادی، شاهد و الگو بودن (۲) تعلیم کتاب، حکمت و تزکیه (۳) هادی، حکمت و الگو بودن (۴) تعلیم کتاب، شاهد و مبشر

(انسانی فرهنگیان ۱۴۰۴)

۱۴۶- حضرت ابراهیم ﷺ از خداوند چه درخواستی داشت که در تاریخ ماندگار شد؟

- (۱) به من فرزندی صالح عطا فرما.
(۲) خانه کعبه را قبله گاه مسلمانان قرار بده.
(۳) در میان آیندگان نام نیکی برای من قرار بده.
(۴) موسم حج را پایگاه وحدت مسلمین قرار بده.

(هنر فرهنگیان ۱۴۰۴)

۱۴۷- مبارک ترین کاری که خداوند بر دوش انبیا و اوصیا ﷺ گذاشته، کدام مورد است؟

- (۱) یاور محرومان (۲) تعلیم و تربیت (۳) دفاع از مظلوم (۴) مبارزه با طاغوت

(هنر فرهنگیان ۱۴۰۴)

۱۴۸- با توجه به عبارت زیر، اسلام کدام مورد را نفی می کند؟

«لو یعلم الناس ما فی طلب العلم لطلبوه و لو بسفک المهج و خوض اللجج»

- (۱) محدودیت مقداری (۲) محدودیت انسانی (۳) محدودیت مکانی (۴) محدودیت جانی

(هنر فرهنگیان ۱۴۰۴)

۱۴۹- حیات انسان در کدام مورد است و خداوند متعال و انبیا، مردم را به چه امری دعوت کرده اند؟

- (۱) ایمان و عمل صالح - «دعاکم لما یحییکم» (۲) اطاعت از خدا و رسولش - «دعاکم لما یحییکم»
(۳) ایمان و عمل صالح - «استجیبوا لله و للرسول» (۴) اطاعت از خدا و رسولش - «استجیبوا لله و للرسول»

(زبان فرهنگیان ۱۴۰۴)

۱۵۰- در قرآن کریم بعد از نام مبارک «الله» بیشترین نامی که برای خدا به کار رفته، کدام است؟

- (۱) رب و ربوبیت (۲) احد و احدیت (۳) رحمان و رحیم (۴) غفار و ستار

(زبان فرهنگیان ۱۴۰۴)

۱۵۱- در قرآن درباره بعضی از انسان ها آمده است: «اولئك كالانعام بل هم اضل» دلیل انحراف آن ها چیست؟

- (۱) حقارت (۲) ضلالت (۳) جهالت (۴) غفلت

(ریاضی فرهنگیان ۱۴۰۳)

۱۵۲- براساس آیه شریفه «و یضغ عنهم اصرهم و الأغلال التي كانت علیهم» یکی از وظایف انبیا چه چیز است؟

- (۱) رفاه بیشتر (۲) تعلیم و تربیت انسان ها (۳) نجات بشر از شر طاغوت ها (۴) رهاسازی افکار جامعه از بندها

(تهرنی فرهنگیان ۱۴۰۳)

۱۵۳- مبارک ترین کاری که خداوند آن را بر دوش انبیا و اوصیا ﷺ گذاشته، چیست و کدام آیه شریفه حاکی از آن است؟

- (۱) تعلیم و تربیت - «یعلّمهم الكتاب و الحکمة و یزکیهم» (۲) رهبری جامعه - «یعلّمهم الكتاب و الحکمة و یزکیهم»
(۳) رهبری جامعه - «لقد ارسلنا رسلنا بالبینات و انزلنا معهم الكتاب» (۴) تعلیم و تربیت - «لقد ارسلنا رسلنا بالبینات و انزلنا معهم الكتاب»

(تهرنی فرهنگیان ۱۴۰۳)

۱۵۴- اگر بگوییم «در اسلام برای آموزش محدودیت مقداری قائل نیستیم»، کدام عبارت گویای این مطلب است؟

- (۱) «اطلبوا العلم من المهد الى اللحد» (۲) «لو کان العلم منوطاً بالثریا لتناوله رجال من فارس»
(۳) «فلو لا نفر من کل فرقة منهم طائفة لیتفقوها فی الدین» (۴) «فبعث الله غراباً یبحث فی الارض لیریه کیف یواری سواة اخیه»

(انسانی فرهنگیان ۱۴۰۳)

۱۵۵- مشکل بزرگ امروز جامعه بشری چیست و هنر معلمی در آموزش کدام است؟

- (۱) جداسدن علم از دین - آموزش مسائل علمی با نگاه توحیدی و تربیتی (۲) جداسدن علم از دین - شکوفایی علم و معرفت و انسانیت در متعلمین
(۳) جداسدن عمل از علم - شکوفایی علم و معرفت و انسانیت در متعلمین (۴) جداسدن عمل از علم - آموزش مسائل علمی با نگاه توحیدی و تربیتی

(هنر فرهنگیان ۱۴۰۳)

۱۵۶- حضرت ابراهیم ﷺ از خداوند چه درخواستی داشت که در تاریخ ماندگار است؟

- (۱) «اهدنا الصراط المستقیم» (۲) «رب اشرح لی صدی و یسر لی امری»
(۳) «و اجعل لی لسان صدق فی الآخرين» (۴) «و جعلها کلمة باقیة فی عقبه لعلهم یرجعون»